

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ANKARA'DAKİ BAZI KENT PARKLARININ
TASARIM ANLAYIŞLARININ İNCELENMESİ**

Ruhugül Özge OCAK

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

**ANKARA
2014**

Her hakkı saklıdır

TEZ ONAYI

Ruhgöl Özge OCAK tarafından hazırlanan “**Ankara’deki Bazı Kent Parklarının Tasarım Anlayışlarının İncelenmesi**” adlı tez çalışması 10/01/2014 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oyçokluğu ile Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı’nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman : Prof. Dr. Halim PERÇİN

Jüri Üyeleri :

Başkan : Prof. Dr. Halim PERÇİN

Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Üye : Prof. Dr. Dicle OĞUZ

Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Üye : Yrd.Doç. Dr. Sertaç GÜNGÖR

Selçuk Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Yukarıdaki sonucu onaylarım.

Prof. Dr. İbrahim DEMİR
Enstitü Müdürü

ETİK

Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez içindeki bütün bilgilerin doğru ve tam olduğunu, bilgilerin üretilmesi aşamasında bilimsel etiğe uygun davrandığımı, yararlandığım bütün kaynakları atıf yaparak belirttiğimi beyan ederim.

15/01/2014

Ruhgöl Özge OCAK

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

ANKARA'DAKİ BAZI KENT PARKLARININ TASARIM ANLAYIŞLARININ İNCELENMESİ

Ruhugül Özge OCAK

Ankara Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Halim PERÇİN

Kent parkları, insanların yoğun çalışma temposu sonucu ortaya çıkan rekreasyonel ihtiyaçların karşılanması amacıyla oluşturulmuş kamuya açık alanlardır. Kent insanı için, hem bedensel hem de zihinsel olarak kendini yenilemeye olanak veren bu alanların tasarımı, tasarım anlayışı, bu anlayışın sürdürülebilirliği bu nedenle çok büyük önem taşımaktadır.

Bu tez kapsamında, öncelikle kent parklarının tanımı, işlevleri ve kent parklarında yer alan kullanımlara yer verilmiş, sonrasında ise çalışma alanı olarak belirlenen kent parklarının mevcut kullanımları ortaya konulmuştur. Bu bilgiler ışığında incelenen tüm kent parkları hakkında değerlendirmeler yapılmıştır.

Bu çalışmanın amacı, Ankara'daki bazı kent parklarının tasarım anlayışlarını inceleyerek, incelenen bu kent parklarının olumlu ve olumsuz yönlerini saptamak ve bu bilgiler doğrultusunda öneriler sunmaktır.

Ocak 2014, 79 sayfa

Anahtar Kelimeler: Kent parkları, Gençlik Parkı, Göksu Parkı, Altınpark, Harikalar Diyarı, Central Park, Hyde Park

ABSTRACT

Master Thesis

REVIEW ON SENSE OF DESIGN FOR SOME URBAN PARKS IN ANKARA

Ruhugül Özge OCAK

Ankara University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Landscape Architecture

Supervisor: Prof. Dr. Halim PERÇİN

Urban parks are public areas which are formed for the purpose of covering recreational needs as a result of intensive work tempo of people. Design, sense of design, sustainability of this understanding of these areas providing possibility of renewal for city people both physically and mentally have great importance due to this reason.

In the scope of this thesis; definition, functions and use of urban park are explained firstly, then existing uses of urban parks (Gençlik Parkı, Göksu Parkı, Altınpark, Harikalar Diyarı, Central Park and Hyde Park) which are working area explained. Evaluations regarding all these urban parks which are reviewed in line with these explanations.

Purpose of this study is to review sense of design of some urban parks in Ankara, to determine positive and negative aspects of these urban parks reviewed and to present suggestions under the lights of this information.

January 2014, 79 pages

Key Words: Urban parks, Gençlik Parkı, Göksu Parkı, Altınpark, Harikalar Diyarı, Central Park, Hyde Park

TEŞEKKÜR

Çalışmalarımı yönlendiren, araştırmalarımın her evresinde bilgi, öneri ve yardımlarıyla çalışmama katkıda bulunan Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı öğretim üyelerinden Prof. Dr. Halim PERÇİN ve Prof. Dr. Dicle OĞUZ'a, Selçuk Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı öğretim üyelerinden Yrd.Doç. Dr. Sertaç GÜNGÖR'e, lisans ve yüksek lisans eğitimimde beni yetiştiren, bilgilerini benimle seve seve paylaşan tüm Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğretim üyelerine, manevi olarak yanımda olan tüm dostlarıma ve sevdiklerime, araştırmam süresince birçok fedakârlıkta bulunarak, tezimi bitirmeme yardımcı olan sevgili arkadaşım Çağlayan SULAR'a, hayatımın tüm aşamalarında maddi manevi destek ve yardımlarını esirgemeyen ve bana güç veren canım aileme sonsuz teşekkür ve şükranlarımı sunarım.

Ruhugül Özge OCAK

Ankara, Ocak 2014

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI	
ETİK.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	vii
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	ix
1. GİRİŞ.....	1
2. KURAMSAL TEMELLER.....	3
2.1 Kent Parkı Tanımı, İşlevleri ve Kent Parklarında Yer Alan Kullanımlar	3
2.1.1 Kent parkı tanımı.....	3
2.1.2 Kent parklarının işlevleri.....	4
2.1.3 Kent parklarında yer alan kullanımlar.....	7
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	10
3.1 Materyal.....	10
3.2 Yöntem.....	11
4. BULGULAR VE TARTIŞMA.....	13
4.1 Gençlik Parkı.....	13
4.1.1 Gençlik Parkı'nda yer alan kullanımlar.....	19
4.1.1.1 Girişler.....	19
4.1.1.2 Büfeler, kafeler ve çay bahçeleri.....	20
4.1.1.3 Çocuk oyun alanları ve lunapark.....	21
4.1.1.4 Geçlik ve kültür merkezi.....	21
4.1.2 Değerlendirme.....	22
4.2 Göksu Parkı.....	23
4.2.1 Göksu Parkı'nda yer alan kullanımlar.....	26
4.2.1.1 Girişler.....	26
4.2.1.2 Piknik alanları.....	26
4.2.1.3 Biyonik küre.....	28
4.2.1.4 Spor alanları.....	28
4.2.1.5 Eğlence alanları.....	28
4.2.1.6 Çocuk oyun alanları.....	29
4.2.1.7 Restoran ve kafeler.....	30
4.2.2 Değerlendirme.....	31
4.3 Altınpark.....	33
4.3.1 Altınpark'ta yer alan kullanımlar.....	36
4.3.1.1 Girişler.....	36
4.3.1.2 Fuar ve kongre merkezi.....	36
4.3.1.3 Feza Gürsey bilim merkezi.....	37
4.3.1.4 Spor merkezi.....	38
4.3.1.5 Diğer kullanımlar.....	38
4.3.2 Değerlendirme.....	41
4.4 Harikalar Diyarı.....	43
4.4.1 Harikalar Diyarı'nda yer alan kullanımlar.....	44

4.4.1.1 Girişler.....	44
4.4.1.2 Masal adası.....	44
4.4.1.3 Gençlik merkezi.....	46
4.4.1.4 Hanımlar lokali.....	46
4.4.2 Değerlendirme.....	48
4.5 Central Park.....	49
4.5.1 Central Park'ta yer alan kullanımlar.....	50
4.5.1.1 Kuzey kısım.....	50
4.5.1.2 Büyük su havuzu.....	52
4.5.1.3 Büyük çim alan.....	53
4.5.1.4 Güney kısım.....	54
4.5.2 Değerlendirme.....	61
4.6 Hyde Park.....	61
4.6.1 Hyde Park'ta yer alan kullanımlar.....	62
4.6.1.1 Kensington bahçeleri.....	62
4.6.1.2 Serpentine gölü.....	64
4.6.1.3 Serpentine galerisi.....	65
4.6.1.4 Prenses Diana anıtı.....	65
4.6.1.5 Wellington müzesi.....	67
4.6.1.6 Konuşmacı köşesi.....	67
4.6.1.7 Kafeler.....	68
4.6.2 Değerlendirme.....	72
5. SONUÇ.....	73
KAYNAKLAR.....	77
ÖZGEÇMİŞ.....	79

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 3.1 Yöntem akış şeması.....	11
Şekil 4.1 20.07.1935 tarihli Ulus Gazetesi (Anonim 2012b).....	14
Şekil 4.2 Bayındırlık İşleri Dergisi Haziran-1938 (Anonim 2012a).....	15
Şekil 4.3 Leveau'nun Gençlik Parkı projesi (Anonim 2012a).....	15
Şekil 4.4 Gençlik Parkı uydu fotoğrafı (2013).....	16
Şekil 4.5 Gençlik Parkı aktiviteleri (Anonim 2012a).....	17
Şekil 4.6 Gençlik Parkı aktiviteleri (Anonim 2012a).....	17
Şekil 4.7 Gençlik Parkı'ndan bir görünüş (Anonim 2012a).....	18
Şekil 4.8 Kapatılmadan önce Gençlik Parkı (Özkır 2007).....	18
Şekil 4.9 Gençlik Parkı girişler (Orijinal 2012).....	20
Şekil 4.10 Gençlik Parkı çay bahçelerinden bir görünüş (Orijinal 2012).....	20
Şekil 4.11 Gençlik Parkı çocuk oyun alanlarından bir görünüş (Orijinal 2012).....	21
Şekil 4.12 Gençlik Parkı tarihi köprü (Anonim 2012a).....	23
Şekil 4.13 Gençlik Parkı yeni köprü (Anonim 2012p).....	23
Şekil 4.14 Göksu Parkı uydu fotoğrafı (2013).....	25
Şekil 4.15 Göksu Parkı girişinden bir görünüş (Anonim2012c).....	26
Şekil 4.16 Göksu Parkı'ndaki yeşil alanlar üzerinde piknik yapan halk (Orijinal 2012).....	27
Şekil 4.17 Göksu Parkı piknik alanlarından bir görünüş (Anonim2012d).....	27
Şekil 4.18 Göksu Parkı spor alanlarından bir görünüş (Orijinal 2013).....	28
Şekil 4.19 Göksu Parkı eğlence alanlarından bir görünüş (Orijinal 2012).....	29
Şekil 4.20 Göksu Parkı çocuk oyun alanlarından bir görünüş (Orijinal 2012).....	29
Şekil 4.21 Göksu Parkı restoran ve kafelerden bir görünüş (Orijinal 2012).....	30
Şekil 4.22 Göksu Parkı'ndan bir görünüş (Orijinal 2012).....	30
Şekil 4.23 Göksu Park Marina Kafe (Orijinal 2012).....	32
Şekil 4.24 Altınpark peyzaj projesi (Tokcan ve Perçin 1991).....	34
Şekil 4.25 Altınpark uydu fotoğrafı (2013).....	34
Şekil 4.26 Altınpark fuar ve kongre merkezi (Anonim2013a).....	37
Şekil 4.27 Altınpark Feza Gürsey bilim merkezi (Orijinal 2013).....	38
Şekil 4.28 Altınpark'tan bir görünüş (Anonim 2013a).....	39
Şekil 4.29 Altınpark amfi tiyatrolardan bir görünüş (Orijinal 2013).....	40
Şekil 4.30 Altınpark at binme alanlarından bir görünüş (Orijinal 2013).....	40
Şekil 4.31 Altınpark mini golf alanlarından bir görünüş (Orijinal 2013).....	42
Şekil 4.32 Harikalar Diyarı projesi (Topaloğlu 2007).....	43
Şekil 4.33 Masal adasından bir görünüş (Orijinal 2013).....	45
Şekil 4.34 Masal adasından bir görünüş (Orijinal 2013).....	46
Şekil 4.35 Harikalar Diyarı'ndan bir görünüş (Orijinal 2013).....	47
Şekil 4.36 Nejat Uygur amfi tiyatrosundan bir görünüş (Orijinal 2013).....	47
Şekil 4.37 Masal adası kolu kopmuş şirin karakteri (Anonim 2013b).....	49
Şekil 4.38 Charles A. Dana Discovery Center'dan bir görünüş (Anonim 2012s).....	51
Şekil 4.39 Conservatory bahçesinden bir görünüş (Anonim 2012f).....	51
Şekil 4.40 Great Hill'den bir görünüş (Anonim 2012f).....	52
Şekil 4.41 Rezervuar'dan bir görünüş (Anonim 2012f).....	52
Şekil 4.42 Arthur Ross Pinetum'dan bir görünüş (Anonim 2012f).....	53
Şekil 4.43 Belvedere Kalesi'nden bir görünüş (Anonim 2012g).....	54

Şekil 4.44 Ballplayers Kafe'den bir görünüş (Anonim 2012f).....	55
Şekil 4.45 Dancing Crane Kafe'den bir görünüş (Anonim 2012f).....	55
Şekil 4.46 Merchants Gate Kafe'den bir görünüş (Anonim 2012f).....	56
Şekil 4.47 Central Park aktiviteleri (Çelikkanat 2011).....	57
Şekil 4.48 Central Park aktiviteleri (Çelikkanat 2011).....	57
Şekil 4.49 Central Park aktiviteleri (Çelikkanat 2011).....	58
Şekil 4.50 Central Park'tan bir görünüş (Çelikkanat 2011).....	58
Şekil 4.51 Central Park'tan bir görünüş (Çelikkanat 2011).....	59
Şekil 4.52 Kensington bahçelerinden bir görünüş (Anonim 2012h).....	63
Şekil 4.53 Kensington bahçelerinden bir görünüş (Anonim 2012i).....	63
Şekil 4.54 Serpentine gölüden bir görünüş (Anonim 2012g).....	64
Şekil 4.55 Serpentine gölüden bir görünüş (Anonim 2012g).....	64
Şekil 4.56 Serpentine Galerisi'nden bir görünüş (Anonim 2012g).....	65
Şekil 4.57 Prenses Diana Anıtı'ndan bir görünüş (Anonim 2012k).....	66
Şekil 4.58 Prenses Diana Anıtı'ndan bir görünüş (Anonim 2012j).....	66
Şekil 4.59 Wellington Müzesi'nden bir görünüş (Anonim 2012m).....	67
Şekil 4.60 Konuşmacı köşesinden bir görünüş (Anonim 2012n).....	68
Şekil 4.61 Serpentine Kafe'den bir görünüş (Anonim 2012o).....	68
Şekil 4.62 Lido Kafe'den bir görünüş (Anonim 2012g).....	69
Şekil 4.63 Tenis Kafe'den bir görünüş (Anonim 2012k).....	69
Şekil 4.64 Hyde Park'tan bir görünüş (Anonim 2012g).....	70
Şekil 4.65 Hyde Park'tan bir görünüş (Örmeci 2012).....	70
Şekil 4.66 Hyde Park'tan bir görünüş (Örmeci 2012).....	71
Şekil 4.67 Hyde Park çim alan aktiviteleri (Örmeci 2012).....	71

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 2.1 Kent parklarında yer alan kullanımlar.....	9
Çizelge 4.1 Gençlik Parkı'nda yer alan kullanımlar.....	22
Çizelge 4.2 Göksu Parkı'nda yer alan kullanımlar.....	31
Çizelge 4.3 Altınpark'ta yer alan kullanımlar.....	41
Çizelge 4.4 Harikalar Diyarı'nda yer alan kullanımlar.....	48
Çizelge 4.5 Central Park'ta yer alan kullanımlar.....	60
Çizelge 4.6 Hyde Park'ta yer alan kullanımlar.....	72
Çizelge 5.1 Kent parklarında yer alan kullanımlar.....	73
Çizelge 5.2 Kent parklarının büfe, çay bahçesi, kafe ve restoran sayıları.....	74
Çizelge 5.3 Kent parklarının yeşil alan, yapısal alan ve su yüzeyi miktarları.....	74

1. GİRİŞ

29 Ekim 1923 yılında kurulan Türkiye Cumhuriyeti, özellikle yeni kurulduğu yıllarda birçok alanda kendini geliştirmek ve yenilemek amacıyla farklı projeler içerisinde yer almıştır. Bu projelerden biri de modernizm projesidir. Modernizm projesinin kent insanına olan katkısının büyük olduğu düşüncesi, köyde yaşayan insanların kente göçünü hızlandırmıştır.

Zamanla kent nüfusu artmış, ev ihtiyacı çoğalmıştır. Bu nedenle yeni binalar yapılmaya başlanmıştır. Betonlaşma oranı yükselen kentlerde yeşil alan oranı iyice azalmış, planlanmadan oluşturulan yapılar nedeniyle kentler, yeşil alanlardan yoksun bir hâle dönüşmüştür. Daha önce doğayla baş başa kalabilen insanların, doğadan ayrı kalmasıyla, doğaya duyulan özlem artmış, oluşan bu durumlar neticesinde, kentlerde nefes alma boşluğu olarak da nitelendirilen “Kent Parkı” ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Kent parkları, insanların rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılayan, dinlendiren, eğlendiren, kişinin sosyalleşebildiği ve eğitim alabildiği mekânlardır. Bu işlevleri yerine getirebilen kent parkları, bir toplumun gelişmesine büyük katkı sağlamaktadırlar.

Bu çalışmanın amacı, Ankara’daki bazı kent parklarının tasarım anlayışını peyzaj mimarlığı yönünden inceleyerek, kent parklarında yer alan kullanımları belirlemek ve işlevlerine göre sınıflandırmak, tüm bu veriler ışığında birtakım değerlendirmeler ve önerilerde bulunmaktır.

Çalışma, “Giriş”, “Kuramsal Temeller”, “Materyal ve Yöntem”, “Bulgular ve Tartışma” ve “Sonuç” bölümlerinden oluşmaktadır.

“Kuramsal Temeller” bölümünde, çalışmanın şekillendirilmesinde kullanılan teorik bilgilere yer verilmiştir. Kent parklarının tanımı, işlevleri ve kent parklarında yer alan kullanımlar özetlenmiştir.

“Materyal ve Yöntem” bölümünde, araştırma sırasında kullanılan materyaller ve izlenen yöntem hakkında bilgi verilmiştir.

“Bulgular ve Tartışma” bölümünde belirlenen çalışma alanları tanıtılmış, araştırmanın ana materyalini oluşturan kent parkları detaylı olarak incelenmiş, değerlendirmeler yapılmıştır.

“Sonuç” bölümünde ise çalışma sonucunda elde edilen sonuçlar yorumlanarak, çeşitli öneriler sunulmuştur.

2. KURAMSAL TEMELLER

2.1 Kent Parkı Tanımı, İşlevleri ve Kent Parklarında Yer Alan Kullanımlar

Kuramsal temeller, kent parkı tanımı, kent parklarının işlevleri ve kent parklarında yer alan kullanımlar olmak üzere üç başlık altında incelenecektir.

2.1.1 Kent parkı tanımı

Kent içi parklar, kentlerin dinlenme odalarıdır. Yaşlı-genç, kadın-erkek, yetişkinler-çocuklar, engelliler, farklı gelir, kültür ve yaşam parantezindeki kentliler için ortak dinlenme odası olan kent içi parklar, bir iletişim, etkileşim, sanat-kültür mekânlarıdır. Kent parkları kentin tümüne hizmet eden şehir parklarıdır (Dil 2004).

Kent parkları; fiziksel denge ve tampon alan oluşturan, ışık ve hava sağlayan; gürültü kirliliğini azaltan, mikro iklimik açıdan etkili rekreasyon olanakları sunan, kent ve organik yapılar arasında bağlantı kuran, insanlar ve çevresi arasında bir bağ kuran, denge sağlayan ve estetik açıdan güzel görüntü oluşturan alanlardır (Civan 2003).

Ayrıca Gold'a (1980) göre kentin tümüne hizmet eden, genellikle kent sınırlarında 400 dönüm ya da daha büyük alana sahip parklardır. Bu parkların özelliği, kentte çeşitli kullanımlara ayrılan arazilerin dışında kalan, işlenmemiş boş alanların cazip köşelere ya da manzaralı görüşlere sahip olmasıdır.

Kent parkları, kentsel yerleşmeler içinde genellikle merkezi olarak konumlanan, görsel olarak kentin bir parçası olan alanlardır. İnsanların günlük kullanım içinde rahatlıkla ulaşabilecekleri yerlerde bulunurlar ve yürüyüş, koşu, dış mekânda oturma, piknik yapma, oyun vb. bireysel ya da grup eylemlerine olanak sağlayan alanlardır (Lynch 1981).

Kent parkları, kentin ekolojik dengesini korumak ve kentlinin rekreasyon ihtiyacını karşılamak üzere kentin odak noktalarında bulunması gereken, içinde toplumu oluşturan

her yaş grubundan insanın aktif-pasif rekreasyon gereksinmelerini karşılamaya yönelik tesis ve olanaklara yer veren kent içi açık yeşil alanlardır (Ertekin 1992).

Kent parkları, karmaşık kentsel organizasyon içerisinde, kentleşmeye koşut olarak gelişen kopuk doğa-insan ilişkisinin yeniden kurulmasında çok önemli olan ve çeşitli işlevler yüklenen kamusal hizmet alanları olarak da tanımlanmaktadır (Oğuz 1998).

2.1.2 Kent parklarının işlevleri

Kent parklarının işlevleri şu şekilde özetlenmiştir:

Ekolojik işlevi

- Mikroklimaları kontrol eder ve düzenlerler.
- Kent havası içinde bulunan toz ve zararlı gazları temizleyerek kente ışık ve hava sağlarlar.
- Gürültüyü absorbe ederler.
- İnsanların, kentlerde yitirilen bitki ve hayvan dünyası ile ilişki kurmalarına olanak verirler. Koruma alanları sağlayarak, yaban hayatının korunmasında ve geliştirilmesinde önemli rol oynarlar.
- Habitat dağılışını ve kent iklimini düzenlerler, kentlerin sürdürülebilirliğine önemli katkı sağlarlar.
- Kent fauna ve florasının gelişimini destekleyerek, kentin ekolojik dengesinin korunmasını sağlarlar.

Arazi organizasyonu işlevi

- Kitle-boşluk ilişkisinin sağlanmasına yardımcı olurlar.
- İnsan-araç trafiğinin düzenlenmesine yardımcı olarak koruyucu ve rahatlatıcı açık alanlar oluşturulmasını sağlarlar.
- Geçici arazi yönetimi sağlarlar. Kullanılmayan ve geliştirilmeyi bekleyen alanların yönetimi için oluşturulan geçici parklar, arazi yönetimi yönünden iyi bir çözümdür.

Rekreasyon işlevi

- Toplumun bütün bireyleri için rekreasyonel aktivitelere olanak sağlarlar.
- Eğlence ile ilgili donatılara olanak verirler.
- Günlük hayatın karmaşasından sıkılan kent insanının doğaya olan özleminin giderilmesine olanak sağlarlar.

Sağlık işlevi

- Ruh sağlığının tazelenmesi ve gelişmesinde fayda sağlarlar.
- Kentliye spor yapma olanağı sağlayarak daha sağlıklı bireyler oluşmasına yardımcı olurlar.
- Bitkisel elemanlarıyla kent havasının temizlenmesini sağlayarak insanlar için temiz hava sahaları oluştururlar.

Estetik işlevi

- Kentin kimlik kazanmasında estetik yönden katkı sağlarlar.

- Kentlerin güzelliğine ayrı bir boyut getirirler.

- Açık alanlar ve binalardan oluşan, kent mozağının en önemli görsel parçalarıdır. Kentlerin monoton geometrik yapısını veya yapı kitlelerinin sert dokularını hafifletir, keskin hatlarını yumuşatır ve onlara canlılık verirler.

Ekonomik işlevi

- Buldukları çevreye finansal açıdan fayda sağlarlar. İyi planlanan ve yönetilen kent parkları, buldukları alanları ekonomik yönden canlandırır.

- Yaşama sevinci sağlayarak işgücü ve verimi artırır.

- Peyzaj amaçlı bitkisel üretim ve pazarlama ile ilgili sektörlerin gelişmesine katkıda bulunurlar.

- Arazi değerini artırır ve ekonomik yeniliklere olanak sağlar.

- Kentin kültürel ve turizm amaçlı tanıtımına katkıda bulunurlar.

Eğitim işlevi

- Çocuk gelişimi özellikle çevre eğitimi ve çevre gözlemleri için kent parkları son derece önemlidir (Sarıkaya 2007).

- İyi tasarlanan kent parkları, tarih, kültür, botanik ve yaban hayatı yönünden ilgi çekicidirler.

Sosyo-kültürel işlevi

- Farklı insanların karşılaşması, tanışması, konuşması, kentsel yaşamı paylaşması gibi sosyal ihtiyaçların karşılanması ve sosyo-kültürel süreklilik ve gelişmenin sağlanması

açısından, toplumsal iletişimin gerçekleştiği kültürel odak noktaları olarak da nitelendirilebilirler.

- Sanatsal etkinliklere mekân oluştururlar.
- Her yaştan kullanıcılar arasında sosyal ve kültürel etkileşime olanak sağlar. Küçük yaştaki kullanıcılar için oyun ve eğitim etkinlikleri sunarken, gençler için sergiler, gösteriler ve konserlere olanak sağlar. Orta ve daha üst yaştaki kullanıcılar için de daha sağlıklı ortamlar yaratırlar (Boyacı 2010).

2.1.3 Kent parklarında yer alan kullanımlar

Cranz'a (1989) göre kent parkları, içinde yaşanan çağın, kültürün, toplumun bir parçası olarak kentlerin, sosyal problemlerin, rekreasyon alışkanlıklarının değişimiyle sürekli bir evrime uğramaktadırlar. Parkların doğasında bulunan bazı özellikleri insanların her çağda türlü biçimlerde bu alanları kullanmalarına neden olmuştur. Parklar bir tür sosyal kontrol mekanizmalarıdır, bir başka deyişle sosyal düzenden bağımsız bir yaşam gücünü ifade etmektedirler. Parktaki bitkilerin kendiliğinden büyüme ve gelişmeleri insanların kendi içlerindeki yaşam gücünü keşfetmelerine yardımcı olmaktadır. Benzer biçimde parkta etkinlikler için yer ayrılması, oyun gereksiniminin toplumsal olarak algılanmasına yol açmaktadır. Kent parkları doğrudan pek az oyun olanağı sunuyor olsalar bile parklar daima doğal davranma ve özgürlük düşünceleri ile ilişkilendirilirler.

Kent parklarının ortaya çıkmalarından bu yana sosyal entegrasyon için bir mekanizma oluşturmaları istenmiştir. Bugün hala farklı sosyal sınıflardan gelen çocukların aynı takımda oynamalarına, bir konser ya da oyunu birlikte izlemelerine olanak sağlayarak, farklı sosyal grupları fiziksel ve düşünsel olarak birleştirmektedirler. Bu olgu grupların birbirini tanımalarını ve birbirlerine ilgi göstermelerini sağlamaktadır.

Kent parklarının çeşitli işlevlerini ortaya koyduğu sosyal yararın değerlendirilmesi, kaçınılmaz olarak, parkta sunulan hizmetlerin kullanımı ve park kullanıcıları üzerinde odaklanmaktadır.

Parkların sosyal yararlarının ölçülmesinde belli başlı ölçü olarak “kullanım düzeyi” kabul edilmektedir. Bu, parkta sunulan hizmetlerin amaçlandığı biçimde kullanılıp kullanılmadığını ortaya koymaktadır. Ancak, yarar nesnel olarak ölçülemez olduğunda asıl olan parktaki insanların davranışlarının izlenmesidir. Olmsted parkların istenen etkileri verip vermediğine karar verebilmek için parktaki insanların hareketlerini izlemiştir. Bu dönem parklarının turistler arasındaki ünü bu parkların başarısının bir başka göstergesidir.

Park kullanımının ölçüsü olarak daha sonraları, parka sürekli gidiş rakamları kullanılmıştır. Park yöneticileri, parka sürekli gidişin parktan hoşnut olmaya işaret ettiğini ve halkın kabulü anlamını taşıdığını belirtmektedirler. Park kullanımı rakamlarındaki artış, popülerlik, gereklilik, yarar ve önemlilik olarak yorumlanmıştır. 1930’lu ve 1940’lı yıllarda Amerika’da (Chicago raporu, The National Recreation Association yıllıkları v.b.) park kullanımı üzerine istatistiklere yer verilmeye başlanmıştır. Ancak bu istatistikler, farklı etkinlikler arasında kullanım önceliğini gösteren devamlılık rakamlarını, ender olarak rasyonel biçimde ortaya koymaktadırlar. Bu konudaki birkaç istisnadan biri 1912 Chicago raporudur. Bu raporda mahallelerde oluşturulan parkların, dans merkezleri ve havuzların sayısında azalmaya yol açtığı ve küçük parkların oluşturulduğu yerlerde çocuk ölüm oranlarında bir azalma olduğu belirtilmektedir. Bir diğer Chicago raporu ise; düzenli, fiziksel egzersiz yapan çocukların okul başarısını karşılaştırmıştır. Sonuç olarak, parklara giden çocukların, okulda, gitmeyenlerden daha başarılı olduklarını ortaya koymuştur (Oğuz 1998).

Literatür'e göre kent parklarındaki kullanımlar, işlevlerine göre şu şekilde sınıflandırılmaktadır:

Çizelge 2.1 Kent parklarında yer alan kullanımlar (Polat 2001)

Rekreasyonel Tesisler	Bilimsel ve Eğitsel Tesisler	Sosyal ve Kültürel Tesisler	İşletme Tesisleri	Hizmet Tesisleri
Spor kompleksi (Voleybol, basketbol, futbol, tenis, yüzme)	Bilim merkezi	Açık hava sergileri	Çay bahçeleri, kafe ve lokantalar	Teknik üniteler
Yapay gölet ya da büyük su alanı (görsel ve sandalcılık)	Botanik bahçesi	Konser alanları	Müzik pavyonları	İdari üniteler
Çocuk oyun alanları	Hayvanat bahçesi	Tiyatro alanları	Fidanlık ve seralar	Acil yardım, PTT gibi servis hizmetleri
Piknik alanları	Tabiat müzesi	Fuarlar		Bankamatikler
Yaya gezinti alanları	Gözlemevi			Tuvaletler
Oturma yerleri				Otoparklar
Teraslar				
Bisiklet yolları				
Atla gezinti yolları				

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1 Materyal

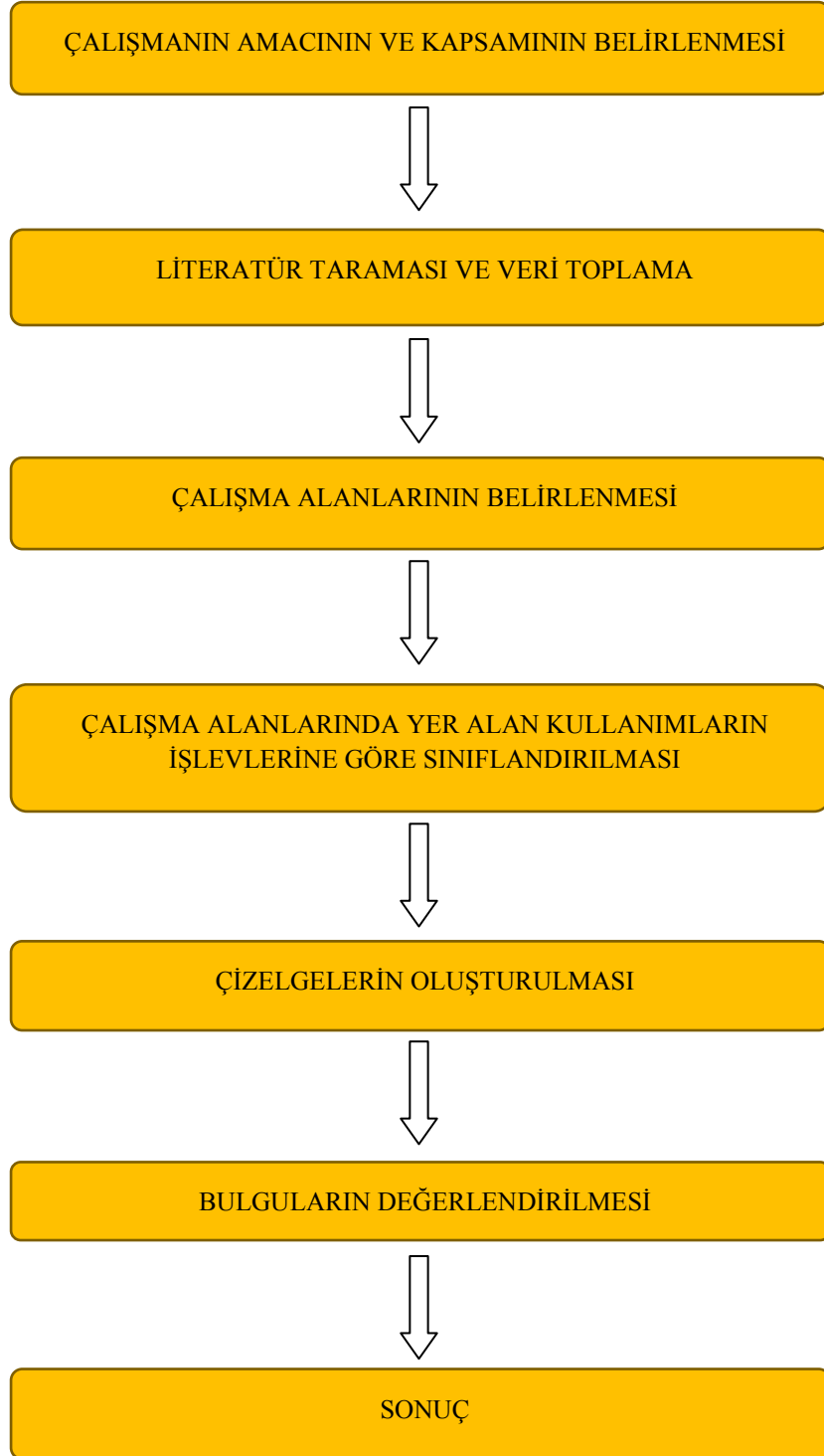
“Ankara’daki bazı kent parklarının tasarım anlayışlarının incelenmesi” isimli çalışmanın temel araştırma materyalini; Gençlik Parkı, Göksu Parkı, Altınpark, ve Harikalar Diyarı oluşturmaktadır.

Araştırmada yer alan kent parkı örneklerinin seçilmesindeki temel kriterler; kişiler tarafından yoğun kullanılmaları ve doğal ve kültürel öğeleri bir arada bulundurmalarıdır.

Araştırma kapsamında kullanılan diğer materyaller ise şu şekilde sıralanabilir:

- Çeşitli üniversitelerde yapılmış olan yüksek lisans ve doktora tezleri,
- Kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütlerinden elde edilen tez konusuyla ilgili rapor, kitap ve bilimsel araştırmalar,
- ANFA (Altınpark İşletmeleri Limited Şirketi) firmasındaki yetkili kişilerle yapılan görüşmeler,
- Araştırma konusuyla ilgili internetten elde edilen literatür bilgileri, plan, gazete, fotoğraf ve uydu görüntüleri,
- Araştırma alanından çekilen orijinal fotoğraflar ve alanda yapılan gözlemler.

3.2 Yöntem

Şekil 3.1 Yöntem akış şeması

İlk olarak çalışmanın amacı ve kapsamı belirlenmiştir. Sonrasında ise literatür taramaları yapılarak; kent parkları ile ilgili, yerli ve yabancı kaynaklar incelenmiş, akademik çalışmalar araştırılmış, internet üzerinden konuyla ilgili bilgiler elde edilmiştir. Araştırma alanlarında çekilen fotoğraflar ile internetten elde edilen fotoğraf, plan ve uydu görüntüleri bir araya getirilerek sınıflandırılmıştır. Ayrıca araştırma alanlarına 2012 ve 2013 yıllarında üçer kez gidilerek inceleme ve gözlemlerde bulunulmuştur.

Verilerin toplanması; gözlemler ve sözlü görüşmeler aracılığı ile sağlanmıştır. Çalışma alanlarını detaylı olarak inceleyebilmek için inceleme gezileri ve gözlemler yapılmış, alanda fotoğraflar çekilmiş ve değerlendirilmiştir. Ayrıca, ANFA (Altınpark İşletmeleri Limited Şirketi) yetkilileri ile görüşülerek parklarda yer alan kullanımlar hakkında bilgi alınmıştır.

Literatür taramaları ve verilerin toplaması sonucunda belirlenen çalışma alanlarının, kuramsal temeller ışığında analizi yapılmış ve mevcut kullanımları ortaya koyulmuştur. Sonrasında ise kent parklarında yer alan kullanımlar işlevlerine göre sınıflandırılmış ve çizelgeler oluşturulmuştur.

Kent parklarında yer alan kullanımların değerlendirilmesi; yapılan analizler, araştırma alanlarında yapılan gözlemler, yetkililer ile yapılan görüşmeler ve çeşitli açılardan çekilen fotoğrafların yorumlanması ile sağlanmıştır. Tüm bu değerlendirmeler neticesinde, belirlenen çalışma alanları, peyzaj mimarlığı açısından irdelenmiş ve tasarım anlayışları incelenmiştir.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1 Gençlik Parkı

Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin başkentinde örnek başkentlerde olduğu gibi kenti kent yapan, ona kimlik kazandıran, kentliye sosyal ve kültürel anlamda hizmet veren bir yeşil alanın oluşturulması kaçınılmazdır. Tarihte medeniyetlerin izlerini onların bıraktığı mimarî, sanatsal ve edebî eserlerden anlayabiliriz. Bunlar sadece ait oldukları dönemin ve yerin hikâyesini değil, o ulus ve devletle birlikte rejimlerinin de tarih değerini en güzel şekilde anlatabilecek eserlerdir. Başkent Ankara'nın ilk büyük kent parkı olan Gençlik Parkı da bu bağlamda bize Atatürk Cumhuriyeti'nin manzarasını, rejimin ideolojisini ve toplumun ruhunu yansıtabilecek az sayıdaki eserlerden biridir (Uludağ 1998).

Gençlik Parkı, Jansen'in müellifi olduğu ve 1932'de kesinleşmiş bulunan Ankara İmar Plânında Cumhuriyetin kurucusu ve yöneticilerin isteği üzerine onun önerdiği büyük bir parktır. İlk tasarlandığında 260 da olarak planlanan bu park o günlerde nüfusu yalnızca 123.000 olan bir başkent için inanılması güç bir abidevi eserdir. 35 da olan havuz ise hem doğaya karşı bir meydan okuma, hem de Ankara'nın İstanbul ile karşılaştırıldığında "çöl" imajını yıkma amaçlıydı. Komşu ülkelerle kıyaslandığında, park ölçeği ve tasarım kararları bakımından benzersizdir (Sağdıç 1993).

Gençlik Parkı'nın başlangıçtaki plânlanma süreci Jansen'in 25 Eylül 1933 tarihinde Bayındırlık Bakanlığı'na davetiyle başlamış ve hazırlanan projenin 25 Mayıs 1935'de İmar Müdürlüğü'ne teslim edilmesiyle sona ermiştir. Tasarımda parkın ortasında büyüklüğü 35 da olan bir göl öngörülmektedir. Gölün suyu, Çubuk Barajı'ndan 400 mm'lik borularla getirilecek ve parkın opera tarafındaki girişinde yapılması planlanan yapay şelalelerden göle akacaktır. Şelalelerin en sonuncusu 4 m yüksekliğindeydi ve su, bu yükseklikten göle dökülürken altında da ziyaretçilerin oturarak gölü ve manzarayı seyretme imkânı bulacağı bir alan oluşturulmuştur. Gölün etrafındaki dinlenme yerleri ve yürüyüş yolu, tarihi kale manzarasının, parkın ve gölün etkileyici peyzajıyla birlikte algılanabildiği cazip mekânlardır. Gençlik Parkı tüm yabancıların Cumhuriyet'in

modern başkentiyle ilk tanıştığı, onları karşılayan, kentin modern ve cazip atmosferini yansıtan bir yerde bulunmaktadır (Baydar 1938).

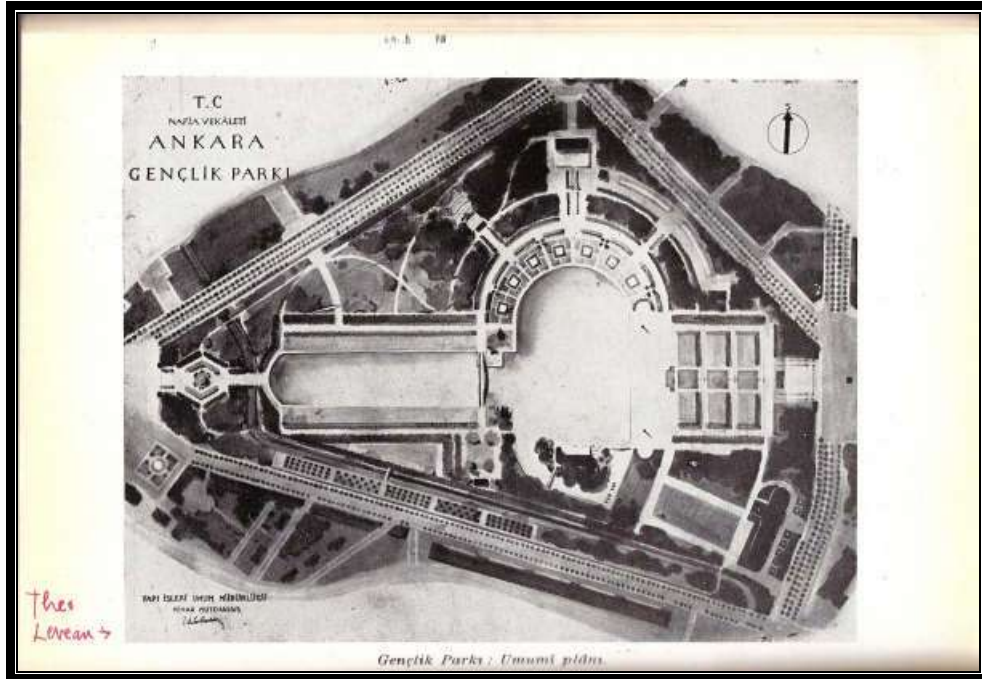
Gençlik Parkı'nın yapılacağı 20.07.1935 tarihli Ulus Gazetesi'nde birinci sayfadan "Ankara, en güzel Türk şehri oluyor" başlığıyla ilan edilmiştir (Şekil 4.1). Ancak 1936'da parkın kaderi değişmiştir. Bayındırlık Bakanlığı, Bayındırlık İşleri Dergisi'nde, bütçeden 600 bin TL gibi büyük bir rakamı parkın inşaatı için ayıracağını ancak uygulanacak projenin Jansen'in değil, kendi bünyesinde çalışan şehirci ve peyzaj mimarı Theo Leveau'nun projesi olacağını belirtmiştir (Şekil 4.2-4.3). Bakanlar Kurulu Leveau'nun paftalarını incelemiş ve 8 Şubat 1936'da yine Atatürk'ün başkanlığındaki bir bakanlar kurulu toplantısında bu projenin uygulanmasına karar verilmiştir (Çağlar 1986).

Şekil 4.1 20.07.1935 tarihli Ulus Gazetesi (Anonim 2012b)

Şekil 4.2 Bayındırlık İşleri Dergisi Haziran-1938 (Anonim 2012a)

Şekil 4.3 Leveau'nun Gençlik Parkı projesi (Anonim 2012a)

Şekil 4.4 Gençlik Parkı uydu fotoğrafı (2013)

Gerçekte iki plan arasında kavramsal açıdan çok büyük farkların olduğunu söylemek yanlış olur, değişen sadece geometrik düzenlemeler ve gölün tasarımıdır. Leveau'nun planının tercih edilmesinin nedeni teknik ve ekonomik zorlukların bir nebze olsun bertaraf edilmesidir (Uludağ 1998).

Gençlik Parkı'nın yapımı yaşanan ekonomik sıkıntılardan dolayı oldukça yavaş ilerlemiş ve park, 19 Mayıs 1943'te törenle açılmıştır. Park her mevsim kullanılan önemli bir rekreasyon alanı, buluşma yeri, aktivite merkezi haline gelmiştir. Yazın Gençlik Parkı plajı açılıyor, yüzme, kürek çekme, yelken kullanma gibi su sporları yapılıyordu. Caz sevenler için müzikli eğlenceler düzenleniyordu. Kışın ise, parkın donan havuzu üzerinde gençler buz pateni yapmakta ve onları seyretmeye gelen büyük bir kalabalık da parkta dinlenmekteydi (Uludağ 1998).

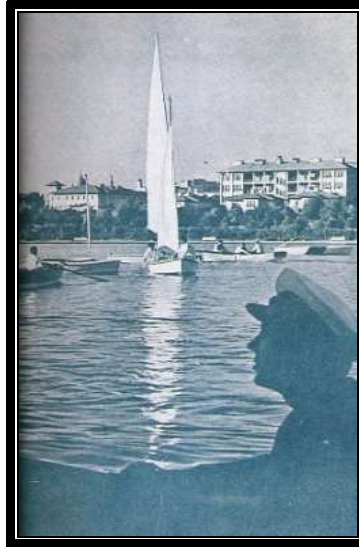
Bu dönemde park içerisinde yer alan tesis ve faaliyetleri şu şekilde sıralanabilir:

- Göl
- Seremoniler için meydan
- Ada üzerinde gazino
- Sağlık müzesi

- İskele ve kayıkxane (Şekil 4.6)
- Çocuk oyun alanları
- Dinlenme alanları
- Vestiyer ve büfeler
- Gençler için eğlence alanları (Şekil 4.5)
- Açık hava tiyatrosu
- Limonluk ve sera
- Halk kahvesi
- Yürüyüş yolları

Şekil 4.5 Gençlik Parkı aktiviteleri (Anonim 2012a)

Şekil 4.6 Gençlik Parkı aktiviteleri (Anonim 2012a)

1950’li yılların sonlarına doğru Gençlik Parkı projesinde yer almayan ögelerle dolma sürecine girmiştir (Şekil 4.7). 1957 yılında istenmeyen bu yerleşmelere alternatif oluşturacak bir proje çalışması yapılmıştır. Fakat 1964’lere gelindiğinde aynı durum tekrarlanmıştır (Ateş 1985).

Şekil 4.7 Gençlik Parkı’ndan bir görünüş (Anonim 2012a)

Şekil 4.8 Kapatılmadan önce Gençlik Parkı (Özkır 2007)

Zamanla yerel yönetimlerin para kazanma kaygısıyla, Gençlik Parkı, tarihî kişiliğini koruyamamış ve plânsız, yozlaşmış dolayısıyla bozulma sürecine girmiştir (Şekil 4.8). Bu tarz yönetim sıkıntılarında dolayı Ankara'nın sosyo- kültürel açıdan en alt tabakasına hizmet veren izbe bir park haline gelmiştir. Kullanılan donatıların büyük kısmı tahrip edilmiş, proje içerisinde yer almayan kullanımlarla park sıkıştırılmıştır. Bunların sonucunda ise; Cumhuriyetin ve Ankara'nın sembolü olan çok önemli bir değer kaybolma tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır (Sarıkaya 2007).

Pek çok problemle yüz yüze gelen ve artık işlevselliğini iyice kaybetmiş olan Gençlik Parkı, 6 Mayıs 2005'de Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından parkı revize etme amacıyla kapatılmıştır. Parkın bir yıl içinde, 29 Ekim 2006'da bitirileceği söylenmiş ancak park içindeki yenileme çalışmaları sona ermeyince açılış 29 Ekim 2007'ye ertelenmiştir. Fakat parkın revizyonu bu tarihe kadar yine tamamlanamamış ve başkentlinin hizmetine sunulamamıştır. 2009 yerel seçimleri öncesinde parkın yapım çalışmaları hızlandırılmış ve park 30 Ağustos 2009 günü başkentliyle yeniden buluşmuştur (Boyacı 2010).

4.1.1 Gençlik Parkı'nda yer alan kullanımlar

4.1.1.1 Girişler

Parkın 5 ana girişi bulunmaktadır. Bunlar, nikâh salonu girişi, Ulus girişi, metro girişi kültür merkezi girişi, ve gençlik merkezi girişi şeklindedir (Şekil 4.9).

Şekil 4.9 Gençlik Parkı girişler (Orijinal 2012)

4.1.1.2 Büfeler, kafeler ve çay bahçeleri

Parkta, toplamında 41 adet büfe, kafe ve çay bahçesi bulunmaktadır. Bu yapılar genel olarak parkın sınırlarına yakın yerlerde konumlandırılmışlardır (Şekil 4.10).

Şekil 4.10 Gençlik Parkı çay bahçelerinden bir görünüş (Orijinal 2012)

4.1.1.3 Çocuk oyun alanları ve lunapark

Parkin çeşitli noktalarında, çocukların oynayacağı çocuk oyun alanlarına yer verilmiştir (Şekil 4.11). Ayrıca park, birçok eğlence aracının bulunduğu bir lunaparka sahiptir.

Şekil 4.11 Gençlik Parkı çocuk oyun alanlarından bir görünüş (Orijinal 2012)

4.1.1.4 Gençlik ve kültür merkezi

Gençlik Merkezi bünyesinde, bilgisayar, müzik, diksiyon, İngilizce ve halk oyunları kursları verilmektedir. Ayrıca bu merkezde sergiler de düzenlenmektedir.

Kültür Merkezi bünyesinde ise tiyatro gösterileri, çocuklar için kukla gösterileri, Türk halk müziği korusu, Türk sanat müziği korusu, halk oyunları, ebru, hat, tezhip vb. kurslara yer verilmektedir.

Gençlik Parkı'nda yer alan kullanımlar, işlevlerine göre aşağıda, çizelge 4.1'de verilmiştir:

Çizelge 4.1 Gençlik Park'ında yer alan kullanımlar

NO	REKREASYONEL TESİSLER VE AKTİVİTELER	SOSYAL VE KÜLTÜREL TESİSLER VE AKTİVİTELER	İŞLETME TESİSLERİ	HİZMET TESİSLERİ
1	Çocuk Oyun Alanları	Kültür Merkezi	Çay Bahçeleri	Park Yönetim Binası
2	Yaya Gezinti Alanları	Gençlik Merkezi	Kafeler	Trafik Sinyalizasyon Binası
3	Dinlenme ve Oturma Yerleri		Büfeler	Güvenlik Birimleri
4	Lunapark			Tuvaletler
5	Göl			Otoparklar

4.1.2 Değerlendirme

Gençlik Parkı'nın tasarım anlayışı, kent parkında yer alan kullanımlar açısından incelendiğinde, Gençlik Parkı'nın işletme ve hizmet tesisleri haricinde kent parklarında olması gereken çoğu kullanımı barındırmadığı görülmektedir. Bu şekliyle park, kent parkı tanımına çok uzaktır.

Gençlik Parkı'nın ilk yıllarında, göl üzerinde gerçekleştirilebilen buz pateni, kürek çekme, yüzmeye ve yelken sporları günümüzde parkta yer almamaktadır. Özellikle çocukların ve gençlerin eğitimine katkı sağlayan sağlık müzesi kapatılmıştır. Yaz aylarında halkın akınına uğrayan açık hava tiyatrosu kapalı hale getirilmiştir. Müzikli eğlence mekânları ile belediyeye ait seralar kaldırılmış ve bunun gibi daha birçok faaliyet ve tesise son verilmiştir. Son verilen tüm bu tesisler yerine toplamında 41 adet kafe, çay bahçesi ve büfe açılmıştır. Bu şekliyle, Türkiye'nin tarihi parklarından biri olan Gençlik Parkı, günümüzde ticari işletmelerin yer aldığı sıradan bir park haline dönüştürülmüştür.

Kent parklarına ait yapıların korunması, o parkın kimliği ve o yörenin gelişimi açısından son derece önemlidir. Parkın ne zamandan beri korunup geliştirildiğinin bir göstergesidir. Bu nedenle kent parklarındaki eski yapılar korunmalı, restore edilmeli ve

gelecek kuşaklara aktarılmalıdır. Gençlik Parkı tarihi köprüsüne bu bağlamda bakıldığında, köprünün restore edilmek yerine yıkıldığı ve yerine yeni bir köprünün inşa edildiği görülmektedir (Şekil 4.12-4.13).

Şekil 4.12 Gençlik Parkı tarihi köprü (Anonim 2012a)

Şekil 4.13 Gençlik Parkı yeni köprü (Anonim 2012p)

4.2 Göksu Parkı

Susuz Göleti ya da diğer adı ile Göksu Parkı, Ankara-İstanbul karayolu üzerinde, Ankara'dan 20 km uzaklıktadır. Karayolunun İstanbul yönünde yolun hemen 500 metre batısında (solunda) kuzey-güney istikametinde uzanmaktadır (Memlük 1995).

Göksu Parkı, Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından, Susuz Göleti'nin bir takım kazı dolgu ve ilave istimlak alanları ile genişletilmesi suretiyle 2003 yılında yapılmıştır (Anonim 2012p).

Göksu Parkı'nın toplam kullanım alanı 510.000 m²'dir. Bu alanın 140.000 m² si göletten oluşmaktadır. Toplam yeşil alan 250.000 m² olup, bu alan üzerinde 98.000 adet ağaç, ağaççık ve çalı dikilidir. Park, su ve yeşilin bir arada olduğu, sosyal, kültürel ve sportif amaçlı kullanılacak birçok alandan oluşmaktadır. Bunların başlıcaları; restoranlar, kafeler, spor alanları, çocuk oyun alanları, otopark alanları, içerisinde 473 barbekünün bulunduğu 13.000 m² piknik alanı, Dağ Kızağı, iskele boyu 1,5 km ahşap yürüme yolu, kuşbakışı seyir imkânı sağlayan deniz feneri vb. aktiviteleriyle Ankara'nın kent parklarından birisidir (Anonim 2012p).

Göksu Parkı'nın temel ögesinin su olmasından dolayı, kıyı düzenlemesi tasarımının ana kurgusunu oluşturmuştur. Su ile ilişkiler, kıyı gezi yolu, göl kafeler, balık tutma iskeleleri, fener, plaj voleybol alanları, ada, iskeleler, tekne barınağı, kıyı kafeleri gibi işlevler çevresinde plânlanmıştır. Bu düzenlemede doğal malzeme kullanımına özen gösterilmiş, kıyı yolu tamamen ahşap olarak tasarlanmış, diğer alanlarda ise çoğunlukla Ankara'nın yerel taşı andezit kullanılmıştır (Anonim 2012a).

Park yaşantısını canlandırmak için ayrıca, açık hava tiyatrosu, spor ve piknik alanları, çocuk parkları, bio-küre, dağ kızağı, ada restoran, tepe restoran, yönetim gibi işlevlere de yer verilmiştir (Anonim 2012a).

Proje müellifi ile yapılan görüşmelerde, projenin ana karakterinin bir peyzaj çalışması olmasından ziyade bir mimari çalışma olduğu vurgulanmıştır. İşveren olan Ankara Büyükşehir Belediyesi yetkilileri tarafından uygulama aşamasında değişiklikler yapıldığı, proje ve ekinde yer almayan aktivitelerin alana yerleştirildiği belirtilmiştir (örneğin piknik alanları, dağ kızağı). Bu durum aslında çok da yabancı olmadığı bir gerçeği ortaya koymaktadır. Yöneticiler kendi politik çıkarları nedeniyle her türlü plâni ve projeyi görmezden gelmektedirler (Sarıkaya 2007).

Park alanı içerisinde yapılan gözlemlerde görülmüştür ki parkın tasarım ilkeleri açısından önemli olan donatı seçimi, döşeme malzemesi vb. özellikler uygulama aşamasında alternatifleri ile değiştirilmiş ve projenin bütünlüğü bozulmuştur (Sarıkaya 2007).

Park, 100 gün gibi kısa bir süre içinde kullanıma açılmıştır. Bu durum çeşitli sorunları da beraberine getirmiştir:

- Yaya ve araç yollarında çökmeler meydana gelmiştir. Bu alanların tamiri için tekrar para harcanmakta ve yeni açılan bir park olmasına rağmen inşaat çalışmalarının devam etmesi durumu ortaya çıkmaktadır. Bu ise kullanıcıların parka geliş amaçlarına uymadığı için tercih edilmeyen bir durumdur (Sarıkaya 2007).

- Park genelinde kullanılan döşeme, donatı ve ahşap malzemelerde ciddi bozulmalar meydana gelmiştir. Bunların bir kısmının imalat ve montaj aşamasındaki süre sıkıntısından kaynaklandığı görülmektedir (Sarıkaya 2007).

- Gölet suyunda kimyasal ve biyolojik arıtma yapılmadığından dolayı yoğun bir koku ve kirlilik oluşmuştur.

Şekil 4.14 Göksu Parkı uydu fotoğrafı (2013)

4.2.1 Göksu Parkı'nda yer alan kullanımlar

4.2.1.1 Girişler

Park alanının üç farklı yönden ulaşılmasını sağlayan üç ana giriş bulunmaktadır (Şekil 4.15). Bu girişlerde araçlar için uygulanan numarator vardır (Anonim 2012r).

Şekil 4.15 Göksu Parkı girişinden bir görünüş (Anonim2012c)

4.2.1.2 Piknik alanları

Park alanı içerisinde toplam 13.000 m² piknik alanı yer almaktadır (Şekil 4.17). Açık ve kapalı piknik alanları 473 ünitedir. Büyük bir alana sahip olan piknik alanları, haftasonları yoğun ziyaretçi akınına uğradığı için yetersiz kalmaktadır (Şekil 4.16). Bu nedenle halk boş bulduğu herhangi bir yeşil alan üzerinde piknik yapmaktadır. Bu durumun sonucunda ağır duman, sis ve koku oluşmakta ve parka farklı amaçlar için gelen kişiler rahatsız olmaktadır.

Şekil 4.16 Göksu Parkı'ndaki yeşil alanlar üzerinde piknik yapan halk (Orijinal 2013)

Şekil 4.17 Göksu Parkı piknik alanlarından bir görünüş (Anonim2012d)

4.2.1.3 Biyonik küre

Park alanında küçük ölçekli bir biyosfer yaratmak amacıyla planlanan bir adet biyonik küre mevcuttur. İçerisinde özel kuş türleri, su bitkileri, balıklar yetiştirilip sergilenecek şekilde tasarlanmış, fakat tesis ve işletme maliyeti yüksek olduğu için tamamlanmamıştır (Anonim 2012r).

4.2.1.4 Spor alanları

Park bünyesinde, basketbol, futbol, tenis ve plaj voleybolu sahaları mevcuttur (Şekil 4.18). Ayrıca alanda, açık alan spor aletleri ve koşu yolları da yer almaktadır.

Şekil 4.18 Göksu Parkı spor alanlarından bir görünüş (Orijinal 2013)

4.2.1.5 Eğlence alanları

Göksu Parkı'nda eğlence amaçlı olarak kullanıma sunulan dağ kızıağı, go-kart pisti, mini tren ve akülü araba sahası mevcuttur (Şekil 4.19).

Şekil 4.19 Gökusu Parkı eğlence alanlarından bir görünüş (Orijinal 2012)

4.2.1.6 Çocuk oyun alanları

Parkın çeşitli noktalarında, çocukların oynayacağı çocuk oyun alanlarına yer verilmiştir (Şekil 4.20).

Şekil 4.20 Gökusu Parkı çocuk oyun alanlarından bir görünüş (Orijinal 2012)

4.2.1.7 Restoran ve kafeler

Park içerisinde ikisi adada, biri göl üzerinde olmak üzere 3 adet restoran (Ada restoran, Tekne restoran ve Nihavent restoran) ve 14 adet kafeterya mevcuttur (Şekil 4.21). Bazı kafeteryaların gölün üzerinde bulunan yüzer iskele şeklinde oturma alanları da vardır. Yüzer iskelelerin hepsi kullanıcıların balık tutma faaliyetlerini gerçekleştirmeleri amacıyla yapılmıştır fakat daha sonra, çoğunluğu işletmeler tarafından satın alınarak özelleştirilmiştir.

Şekil 4.21 Göksu Parkı restoran ve kafelerden bir görünüş (Orijinal 2012)

Şekil 4.22 Göksu Parkı'ndan bir görünüş (Orijinal 2012)

Göksu Parkı'nda yer alan kullanımlar, işlevlerine göre aşağıda, çizelge 4.2'de verilmiştir:

Çizelge 4.2 Göksu Park'ında yer alan kullanımlar

NO	REKREASYONEL TESİSLER VE AKTİVİTELER	SOSYAL VE KÜLTÜREL TESİSLER VE AKTİVİTELER	İŞLETME TESİSLERİ	HİZMET TESİSLERİ
1	Spor Alanları	Amfi Tiyatro	Kafeler	Park Yönetim Binası
2	Çocuk Oyun Alanları		Restoranlar	Güvenlik Birimleri
3	Yaya Gezinti Alanları		Büfeler	Tuvaletler
4	Dinlenme ve Oturma Yerleri			Otoparklar
5	Balık Tutma İskeleleri			
6	Dağ Kızağı			
7	Go-Kart Pisti			
8	Mini Tren			
9	Koşu Parkuru			
10	Botla Gezinti			
11	Göl			

4.2.2 Değerlendirme

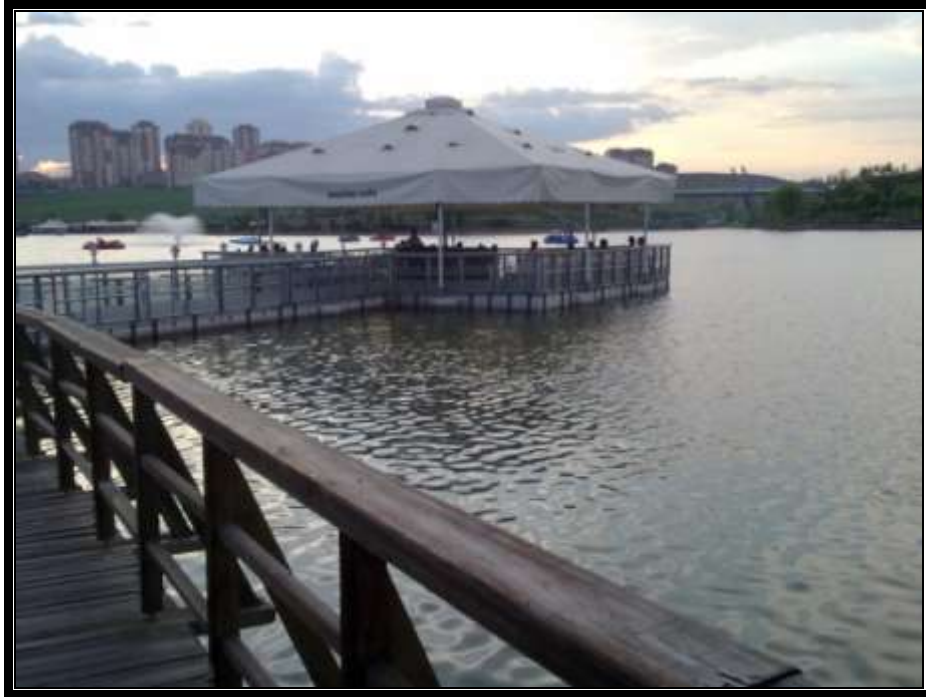
Göksu Parkı'nın tasarım anlayışı, kent parkında yer alan kullanımlar açısından incelendiğinde, parkın bilimsel-eğitsel ve sosyo-kültürel tesisleri bünyesinde barındırmadığı, daha çok ticari amaçla kurulmuş işletmelerden meydana geldiği görülmektedir.

Göksu Parkı yönetim binasında görevli olan yetkililer ile yapılan görüşmelerde, sosyal ve kültürel faaliyetler için yapılmış olan amfi tiyatronun yılda birkaç kere kullanıldığı belirlenmiştir. Öncelikle, yılda birkaç kez kullanılan bir amfi tiyatronun, parklar içerisinde yer almasının ne kadar doğru olduğu sorgulanmalıdır. Bu tür yapılar mutlaka park içerisinde yer alması gerekiyorsa; parkın temel anlayışına uygun bir biçimde

tasarlanmalı ve herhangi bir etkinliğin bulunmadığı dönemlerde, farklı amaçlar doğrultusunda da kullanılacak bir anlayış geliştirilmelidir.

Park içinde yer alan fakat kullanılmayan bir diğer yapı ise biyonik küredir. Biyonik küre, özel kuş türleri, su bitkileri ve balık türlerinin sergilenebildiği bir anlayışta, bilimsel ve eğitsel bir yapı olarak değerlendirilmelidir.

Balık tutma iskelelerinden bazıları özelleştirilmiştir ve yerine kafeler kurulmuştur (Şekil 4.23). Bu durum, balık tutma iskelelerinin de amacı dışında kullanıldığını göstermektedir. Fazlasıyla işletme tesisi olan bir parkta balık tutma aktivitesi sınırlanmış, parka yeni işletmeler kazandırılmıştır. Böylece parktaki toplam kafe, restoran ve büfe sayısı 17'e yükselmiştir.

Şekil 4.23 Göksu Park Marina Kafe (Orijinal 2012)

4.3 Altınpark

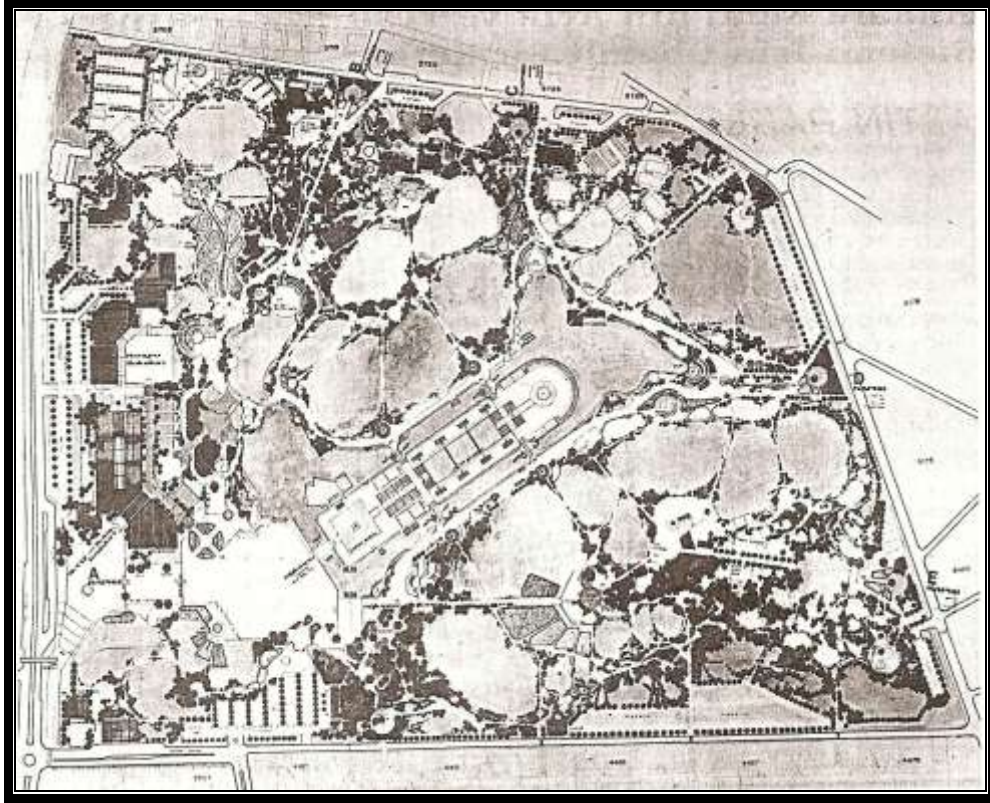
Cumhuriyet döneminin başlangıcında yapılan ilk planlama çalışmalarına göre, Ankara bir bahçe kenti olarak planlanmış, yeşil alanlar bu anlayışı gerçekleştirecek temel sistemler biçiminde düşünülmüştür. 1940'lı yıllara kadar bu sisteme bağlı olarak gelişmesini sürdüren Ankara, daha sonraları özellikle 1950'li yıllardan sonra bu niteliğini yitirmeye başlamıştır. Nitekim bu süreç içerisinde kentin yeşil alan dokusu bir yandan kişi başına düşen yeşil alan ölçüsü bakımından yetersizleşirken öte yandan kent içi yeşil alan dağılımında dengesizlikler ortaya çıkmıştır (Nasuh 1993).

1936'ların Ankara'sında, kentin hayli uzağında kabul edilen bu alan, Atatürk'ün imzasını taşıyan 5591 sayılı bakanlar kurulu kararı ile golf alanı olarak Ankara İmar Planına dâhil edilmiştir (Yenioğlu 2010).

Golf Kulübü'ne ait olan Altınpark'ın bulunduğu alanda 1946 yılında 18 delikli bir golf sahası ve hizmet binası yapılmıştır. Ankara'nın aşırı yoğunlaşan nüfusu için açık ve yeşil alan ihtiyacının artması sonucunda 1979 yılında belediyeye devredilmiştir (Öztaş 1993).

Altınpark konum olarak, Altındağ ilçesine bağlı, Aydınlıkevler ve Hasköy Mahalleleri arasında Ankara Çubuk asfaltının 5. km'sinde, yaklaşık 640 da genişliğinde bir arazidir. Ankara Büyükşehir Belediyesi Belediye Başkanı Mehmet Altınsoy'un talimatıyla 1985 yılında açılan proje yarışması sonucu birincilik ödülünü alan Öner Tokcan, Hulusi I. Gönül ve C. İlder Tokcan'ın gerçekleştirdikleri projenin uygulamasına 1987 yılında geçilmiştir (Yenioğlu 2010).

Proje için hazırlanan ihtiyaç programı belli yapıları öngörmekteydi. Bunlar Belediye Sergi ve Satış Tesisleri (şu anki fuar alanı), 23 Nisan Çocuk Kültür Merkezi, El Sanatları Merkezi, Spor Salonu, Kongre Merkezi ve oteldir. Ayrıca restoranlar, kahvehâneler ve lunapark istenmiştir (Şekil 4.24).

Şekil 4.24 Altınpark peyzaj projesi (Tokcan ve Perçin 1991)

Şekil 4.25 Altınpark uydu fotoğrafı (2013)

Altınpark yarışma projesinde gözetilen ana ilkeler aşağıda belirtilmiştir:

- Yüksek yoğunlukta insan trafiği olan yapılar çevre yollarına yakın tesis edilmiştir.
- Giriş ve ana trafik aksları vadilerde düzenlenmiştir.
- Parkı geniş yüzeyli bir su ögesi ile zenginleştirmek amaçlanmıştır.
- Plânlama ana temasını arazinin topoğrafik özelliklerinden almaktadır. Alanda bulunan vadiler ortalarından birleştirilerek oluşturdukları çanak gölet şekline dönüştürülmüştür.

1993 Mayıs ayına kadar geçen süre içerisinde yönetim binaları, fuar merkezi, bilim merkezi, kültür merkezi, kapalı ve açık spor alanları, açık ve yarı açık gösteri amfileri, Türk, İtalyan ve Çin lokantaları, Türk sokağı ve Tepe hanından oluşan bölüm, gölet ve bahçeler, üretim seraları, revir, itfaiye ve atölyeler grubu, at tavlasi tamamlanarak ziyarete açılmıştır (Yenioğlu 2010).

Altınpark 1993 yılında, Mayıs ayında açılmıştır. Park her yaşta kullanıcıya dinlenme, eğlence ve kültürel olanaklar sunabilecek şekilde planlanmıştır. Projede olmasına karşın otel, kongre salonu ve lunapark yapılmamıştır (Yenioğlu 2010).

Adını bağlı bulunduğu Altındağ İlçesi ile projenin öncülüğünü yapan Mehmet Altınsoy'dan alan Altınpark, 1994 Mart ayından itibaren gelişmesini sürdürmüş, olimpik yüzme havuzu ve diğer tesisler tamamlanmış, yeşil alanların bakımı ve ağaçlandırmaya önem verilerek bugünkü halini almıştır (Yenioğlu 2010).

640 bin metrekarelik bir alan üzerinde, %85'ini yeşil alan ve gölet düzenlemeleri, %15'ini ise yapılar ve meydanların oluşturduğu Altınpark, Ankara'nın su, yeşil, çiçek, eğlence ve gezinti alanı olarak en büyük rekreasyon alanlarından biridir (Yenioğlu 2010).

1977 yılına kadar golf kulübü olarak kullanılan bu alanın 1985 yılında açılan yarışmada birinci gelen projenin uygulanması ile bugünkü Altınpark ortaya çıkmıştır. Altınpark, bugüne kadar en geniş nitelikli şartnameye sahip olan bir yarışma projesidir (Yenioğlu 2010).

Park içerisinde kongre, sergi-satış ve tanıtım hizmetlerini veren yapılar bulunmaktadır. Park içi yol sirkülasyonu yayalara ayrılmıştır. Parkın bitkisel düzenlemesinde kitle, renk, doku ve silüet bakımından dominant etki yapabilecek bitkiler kullanılmıştır (Ataturay 1993).

4.3.1 Altınpark'ta yer alan kullanımlar

4.3.1.1 Girişler

Ana giriş İrfan Baştuğ Caddesi'nden, diğer girişlerde yan yollardan sağlanmıştır. Parkın toplam 5 girişi vardır. Bu girişlerden gelen yollar ortadaki su ögesinin çevresinde dolaşan yolla birleşmektedir.

4.3.1.2 Fuar ve kongre merkezi

Parkın ana girişi ile doğrudan konumu belirlenmiş, depoları, servis yolu, katılımcı ve ziyaretçi otoparkları ile bağlantısı sağlanmıştır. 14.000 m² kapalı, 25.000 m² açık sergileme alanları olan merkez birbirine bağlantılı iki bloktan oluşmuştur (Şekil 4.26). Fuar merkezi Altınpark'ın en büyük kapalı alanı olması ve B Bloкта oluşturulan 1.500 kişi oturma kapasiteli, sahneli salonu ile konferans ve konser gibi düzenlemelere de imkân vermektedir (Anonim2013a).

Şekil 4.26 Altınpark fuar ve kongre merkezi (Anonim2013a)

4.3.1.3 Feza Gürsey bilim merkezi

Bilim merkezinde elektrik üretiminin ve tüketiminin günlük yaşama yansımından, bilgisayar kullanımına, insan beyni ile diğer organları arasındaki ilişkiden yer çekimi, ağırlık merkezi ve uzay ile ilgili kurumlara kadar pek çok bilimsel ve teknolojik konuda ziyaretçilere deneyler yapma ve oyun oynayarak öğrenme imkânı sağlanmıştır (Anonim2013a).

Yetkililerle yapılan görüşmelerde, bu deneysel aletlerin 1993 yılında Feza Gürsey bilim merkezine getirildiği ve 20 yıldır hiçbir deney aletinin değişmediği öğrenilmiştir. Bu durum, Feza Gürsey bilim merkezinin kendini yıllar içinde hiç geliştirmedeğinin ve yenilemediğinin bir kanıtıdır.

Şekil 4.27 Altınpark Feza Gürsey bilim merkezi (Orijinal 2013)

4.3.1.4 Spor merkezi

Basketbol, voleybol ve hentbol maçlarının oynanabileceği 1.000 kişilik oturma kapasiteli tribünü bulunan bir salondur. Salon içinde jimnastik, aerobik vb. çalışmalarında kullanılmak üzere bir yardımcı salon birde güç geliştirme merkezi vardır. Kapalı yüzme havuzu tadilatta olup, belirsiz bir tarihe kadar kapalı kalacaktır. Ayrıca açık hava spor alanları (basketbol, voleybol, futbol) bulunmaktadır (Anonim2013a).

4.3.1.5 Diğer kullanımlar

Altınpark' ta 5 gösteri amfisi 5.500 izleyici kapasitelidir. Her türlü yeme içme tesisleri, büfeler, havuzlu kafeterya, İtalyan Lokantası, Çin Lokantası, Türk Mutfağı, kuş türleri sergisi, balıkçı koyu, parkta gezinti için akülü araç, çocuk bahçeleri, piknik masaları, çeşmeler, fidanlık, sera ve itfaiye hizmetleri ile bulunmaktadır (Anonim2013a).

Su ögesi yaklaşık 32.000 m²'lik bir alanı kaplamaktadır ve 3 noktada amfilerle bitmektedir. Hem kullanılabilir su kıyasını arttırmak, hem de kullanılacak su miktarını azalmak için gölün ortasında bir ada oluşturulmuştur. Restoran ve kafeteryalar su ögesi çevresinde oluşturulmuştur (Tokcan 1993).

Parkın çeşitli yerlerinde kıyı ve kır kahveleri, çayevi ve pastaneler, çardaklı oturma alanları, seyir terasları, kıyı pergolaları, gösteri amfileri planlanmıştır. Parkta yer alan balıkçı koyunda balık tutma, doğal göletlerden farkı olmayan büyük havuzlarda ise sandallarla gezinti gibi rekreatif faaliyetler gerçekleştirilebilmektedir (Perçin ve Tokcan 1991).

Bu mimari kullanımların yanı sıra Altınpark alanının planlamasında, birinci derecede kent halkının yeşil alan gereksiniminin karşılanması amaçlanmıştır. Bundan yola çıkılarak, 640.000 m² toplam alanın 57.000 m²'si yeni ve korunmuş eski yapılara, 455.800 m²'si yeşil alanlara ayrılmıştır (Nasuh 1993).

Altınpark'a ait bazı fotoğraflar aşağıda sunulmuştur:

Şekil 4.28 Altınpark'tan bir görünüş (Anonim 2013a)

Şekil 4.29 Altınpark amfi tiyatrolardan bir görünüş (Orijinal 2013)

Şekil 4.30 Altınpark at binme alanlarından bir görünüş (Orijinal 2013)

Altınpark'ta yer alan kullanımlar, işlevlerine göre aşağıda, çizelge 4.3'de verilmiştir.

Çizelge 4.3 Altınpark'ta yer alan kullanımlar

N O	REKREASYON EL TESİSLER VE AKTİVİTELER	BİLİMSEL VE EĞİTSEL TESİSLER VE AKTİVİTELER	SOSYAL VE KÜLTÜREL TESİSLER VE AKTİVİTELER	İŞLETME TESİSLERİ	HİZMET TESİSLERİ
1	Yaya Gezinti Alanları	Feza Gürsey Bilim Merkezi	Amfi Tiyatrolar	Kafeler	Park Yönetim Binası
2	Dinlenme ve Oturma Yerleri	Kuş Evi	Fuar ve Kongre Merkezi	Restoranlar	Güvenlik Birimleri
3	Göl		Konser Adası	Seralar	Tuvaletler
4	Piknik Alanları			Büfeler	Otoparklar
5	Çocuk Oyun Alanları			Çay Bahçeleri	Belediye Evi
6	Koşu Parkuru				İtfaiye Binası
7	Spor Merkezi				
8	Yüzme Havuzu				
9	At Binme Alanları				
10	Mini Tren				
11	Go-Kart Pisti				
12	Paten Pisti				
13	Kayıkçı İskelesi				

4.3.2 Değerlendirme

Altınpark içerisinde yer alan Feza Gürsey bilim merkezi sürdürülebilirliğini yitirmiş kullanımlardan biridir. Bilim merkezi yetkilileri ile yapılan görüşmelerde parkın yapım döneminde bilim merkezine getirilen araç gereçlere, günümüzün gelişen teknolojisini ortaya koyabilen yeniliklerin eklenmediği öğrenilmiştir. Bu durum merkezin sürdürülebilirliğini kaybettiğini göstermektedir.

Altınpark, ilk kurulduğunda tıpkı Gençlik Parkı gibi Ankara'nın en canlı kent parkıydı. Fakat sonraki yıllarda bu canlılığını büyük oranda yitirmiştir. Bunun en önemli sebebi ise daha önce de belirtildiği üzere parktaki çoğu kullanımın değiştirilerek ticari

işletmelere dönüştürülmesidir. Planlandığıında sadece dört adet lokantanın yer aldığı parkta bugün birçok lokanta yer almaktadır. Yine aynı Şekilde ay bahçeleri, büfeler vb. ticari işletmeler parkın tamamını işgal etmişlerdir.

Altınpark proje çalışmaları içerisinde yer verilen 23 Nisan ocuk kültür merkezi, ocuk kültür merkezi olarak Türkiye’de bir ilki oluşturuyordu. Sonrasında bu merkez özelleştirilerek 23 Nisan Anaokulu olmuştur ve bu Şekilde hizmet vermeye devam etmektedir. 23 Nisan ocuk kültür merkezi de kuruluş amacından uzaklaştırılarak özel bir anaokuluna dönüştürülerek ticarileştirilmiştir.

Mini golf alanları da işlevini yitirmiş, terk edilmiş alanlar olarak karşımıza çıkmaktadır (Şekil 4.31).

Şekil 4.31 Altınpark mini golf alanlarından bir görünüş (Orijinal 2013)

4.4 Harikalar Diyarı

Harikalar Diyarı, Ankara ve yakın çevresine hizmet verecek işlevlere sahip, Türkiye'nin en büyük kent parklarından biridir. Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından Yunus göleti alanına inşa edilmiştir. Ulaşım, toplu taşıma araçları ve özel araçlar ile sağlanmaktadır. Tüm alanın çevresi otomobil, bisiklet ve yaya yolları ile çevrelenmektedir (Topaloğlu 2007).

Şekil 4.32 Harikalar Diyarı projesi (Topaloğlu 2007)

Harikalar Diyarı Ankara'nın Sincan ilçesinde bulunmaktadır. 05.10.2004 tarihinde faaliyete geçen bu parkın toplam kullanım alanı 1.320.000 m²'dir. Bu alan içerisinde gençlik merkezi (spor merkezi), hanımlar lokali ve nikâh salonu, 28 km yürüme yolu, 92.000 m² suni göl, restoranlar, 5.000 koltuklu amfi tiyatro, go kart yarış alanı, akülü araba pisti, gölde model gemi, açık spor alanları, yarış parkurları ve birçok aktivite bulunmaktadır. Suni göletlerin içerisinde kayıklar ve su bisikletleriyle gezmek mümkündür (Zaloğlu 2006).

Birçok sportif ve kültürel alandaki faaliyetleri bir arada yapabilmek için, park içerisinde kaykay pisti, model gemi yüzdürme alanı, model uçak pisti, halı sahalara, basketbol, voleybol, hentbol sahaları, engellilerin de yararlanabileceği açık ve kapalı yüzme havuzları, mini golf sahaları, tenis kortları ve 5000 kişilik oturma kapasiteli Nejat Uygur amfi tiyatrosu gibi yapısal düzenlemeler yer almaktadır (Topaloğlu 2007).

Harikalar Diyarı'nda ayrıca, 2,8 da'lık alan içerisinde bulunan 550 kişilik 1 büyük ana salon ve 2 yan salondan oluşan modern nikâh salonu, kıyı çay bahçesi, restoranlar, deniz ürünleri lokantası, fast food merkezleri, büfeler, su depoları, büyük bir yönetim binası, 350 kişilik modern bir toplantı salonu, sergi, sinema ve tiyatro salonları, kır kahvesi, kafeteryalar, fitness merkezi, piknik alanları, otoparklar, bisiklet, yaya yolları ve 650 da'lık geniş bir yeşil alan bulunmaktadır. Çocuklar için de 25 da'lık bir alana 'Masal Adası' kurulmuştur (Topaloğlu 2007).

4.4.1 Harikalar Diyarı'nda yer alan kullanımlar

4.4.1.1 Girişler

1.320.000 m²'lik alan üzerine kurulu olan Harikalar Diyarı'nda toplam 14 adet giriş bulunmaktadır.

4.4.1.2 Masal adası

Masal adası, Harikalar Diyarı içinde 25 da'lık bir alan üzerine kurulmuştur. Bu alanda tamamen sert plastikten yapılmış çeşitli çizgi film karakterlerinden ve masal kahramanlarından derlenen maketler yer almaktadır. Ayrıca yer yer karakterlerden oluşan çocuk evleri ve kaydıraklar da bulunmaktadır (Topaloğlu 2007).

Adada tüm masal ve çizgi film kahramanları için ayrı bir bölüm tesis edilmiştir. Özel bir peyzaj ve ışıklandırma sistemiyle yapılan masal adasında çeşitli masal kahramanlarının kendi mekânlarında canlandırıldığı ve filmlerinin oynatıldığı 12 cep sineması bulunmaktadır. Salonlar 60-90 kişiliktir. İsteyen minik konuklar beğendikleri çizgi film

kahramanlarına ait kısa metrajlı filmleri bu salonlarda aileleriyle birlikte seyredebilmektedir. Nasrettin Hoca, Karagöz ve Hacivat, Şirinler, Taş Devri, Güiver, Pinokyo, Kül Kedisi vb.,masal ve çizgi film kahramanlarından birkaçıdır (Topaloğlu 2007).

Şekil 4.33 Masal adasından bir görünüş (Orijinal 2013)

Şekil 4.34 Masal adasından bir görünüş (Orijinal 2013)

4.4.1.3 Gençlik merkezi

17.000 m² alan içerisinde kurulan Gençlik Merkezi içerisinde; yarı olimpik yüzme havuzu, engelli yüzme havuzu, engelli çocuk kreşi, kütüphane, halı saha, voleybol, basketbol sahası, masa tenisi, satranç, langırt, bilardo, internet salonları, müzik aletleri kullanma kursları, yabancı dil, diksiyon kursları ve kondisyon aletleri bulunmaktadır (Anonim 2013a)

4.4.1.4 Hanımlar lokali

30.000 m² alan içerisinde kurulu olan Sincan Hanımlar Lokali hanımlara yönelik faaliyetler göstermektedir. Bu faaliyetlerden bazıları, dikiş nakış kursları, ahşap, seramik, cam boyama eğitimleri verilerek hanımların günlük hayattaki ihtiyaçlarının yanında meslek edinmelerini de sağlamaktır (Anonim 2013a).

Harikalar Diyarı'na ait bazı fotoğraflar aşağıda sunulmuştur:

Şekil 4.35 Harikalar Diyarı'ndan bir görünüş (Orijinal 2013)

Şekil 4.36 Nejat Uygur amfi tiyatrosundan bir görünüş (Orijinal 2013)

Harikalar Diyarı'nda yer alan kullanımlar, işlevlerine göre aşağıda, çizelge 4.4'de verilmiştir:

Çizelge 4.4 Harikalar Diyarı'nda yer alan kullanımlar

NO	REKREASYONEL TESİSLER VE AKTİVİTELER	SOSYAL VE KÜLTÜREL TESİSLER VE AKTİVİTELER	İŞLETME TESİSLERİ	HİZMET TESİSLERİ
1	Çocuk Oyun Alanları	Nejat Uygur Amfi Tiyatrosu	Kafeler	Park Yönetim Binası
2	Dinlenme ve Oturma Yerleri	Sergi-Sinema-Tiyatro Salonları	Restoranlar	Güvenlik Birimleri
3	Yaya Gezinti Alanları	Hanımlar Lokali	Seralar	Tuvaletler
4	Göl	Gençlik Merkezi	Büfeler	Otoparklar
5	Piknik Alanları		Çay Bahçeleri	
6	Yüzme Havuzu			
7	Açık/Kapalı Spor Alanları			
8	Paten Pisti			
9	Mini Tren			
10	Akülü Araba Pisti			
11	Mini Golf			
12	Model Uçak Alanı			
13	Go-Kart Pisti			
14	Bisiklet Yolları			
15	Masal Adası			
16	Model Gemi Alanı			
17	Kayıkçı İskelesi			

4.4.2 Değerlendirme

Ankara'da son yıllarda açılan kent parklarının birçok kullanımını barındırdıklarını fakat bu kullanımların ya sürdürülebilirliklerinin sağlanmadığı ya da hiç kullanılmadan yok olduğu belirlenmiştir. Örneğin, model araba yarış pisti amacı dışında kullanılmaktadır. Model araba pisti rağbet görmediği için pist, çocuklar için akülü araba pistine çevrilmiştir ve bu şekliyle kullanılmaktadır.

Ayrıca, park içinde bulunan masal adasındaki bazı karakterlerin kol ya da bacak gibi uzuvlarının kopmuş olduğu görülmektedir. Bu durum, park açıldığında (2004) kurulan bu karakterlerin 9 yıldır hiç bakımının yapılmadığı göstermektedir (Şekil 4.37).

Şekil 4.37 Masal adası kolu kopmuş şirin karakteri (Anonim 2013b)

4.5 Central Park

Central Park, Amerika Birleşik Devletleri'nde tasarımı yapılan ilk genel parktır. 341 ha genişliğinde bir alana sahiptir. New York kentinin uluslararası bir şöhret sağlaması için zengin tüccarlar ve alan sahipleri parkın yapımını desteklemişlerdir. Park, 1877 yılında kullanıma açılmıştır (Özkır 2007).

Central Park, dış mekân tasarımında estetik bütünlüğünün yanı sıra, işlevin de çok önemli olduğunu vurgulamış; iyi tasarlanmış kentsel peyzaj alanlarının kente ilişkin işlevleriyle birlikte, kentin fiziksel ve ekonomik gelişmesinde yön verici olduğunu da göstermiştir (Arslan 1999).

4.5.1 Central Park'ta yer alan kullanımlar

Bugün Central Park'da park ziyaretçilerinin hizmetine sunulan park kullanım alanları çok fazla ve çok amaçlı hizmet vermektedirler. Buna göre park 4 kısma ayrılmıştır:

- Kuzey kısım
- Büyük su havuzu
- Büyük çim alan
- Güney kısım

4.5.1.1 Kuzey kısım

Parkın bu bölümünde çok çeşitli kullanımlar yer almaktadır. Bunlardan bazıları; çevre eğitimi ve aktivitelerine, ayrıca festivallere olanak sağlayan Charles A. Dana Discovery Center (Şekil 4.38), İtalyan, Fransız ve İngiliz bahçe stillerini sunan, parkın tek formal bahçesi olan Conservatory Bahçesi (Şekil 4.39), piknik, yürüyüş gibi aktivitelere olanak sağlayan ve parkın üçüncü en yüksek noktası olan Great Hill (Şekil 4.40) gibi alanlardır. Parkın bu kısmında ayrıca farklı temalarda çocuk oyun alanları, farklı aktivitelere olanak sağlayan geniş çim alanlar, spor kompleksi yer almaktadır (Boyacı 2010).

Şekil 4.38 Charles A. Dana Discovery Center'dan bir görünüş (Anonim 2012s)

Şekil 4.39 Conservatory bahçesinden bir görünüş (Anonim 2012f)

Şekil 4.40 Great Hill'den bir görünüş (Anonim 2012f)

4.5.1.2 Büyük su havuzu

Parkın bu kısmında; koşu yapanlar, kuş gözlemleyenler ve manzara seyretmek isteyenler için favori bir mekân olan Rezervuar yer almaktadır (Şekil 4.41). Bunun dışında tenis merkezi, farklı temalarda çocuk oyun alanları, yürüyüş ve atla gezinti için geniş alleler bu bölümde yer alan kullanımlardır (Boyacı 2010).

Şekil 4.41 Rezervuar'dan bir görünüş (Anonim 2012f)

4.5.1.3 Büyük çim alan

Bu bölümde yer alan kullanımlardan Arthur Ross Pinetum parkın en egzotik yerlerinden birisidir (Şekil 4.42). Burada tüm dünyadan gelen 15 farklı türde 400 ağaç bulunmaktadır. Parkın ikinci en yüksek doğal noktası olan ve kuş gözlemi yapılabilecek en iyi yer olan Belvedere Kalesi bu bölümde yer almaktadır (Şekil 4.43). Burada kuş gözleminin yanı sıra astronomi, kuşlar gibi konularda eğitim programları düzenlenmektedir. Alanda aynı zamanda tiyatrolar, sanat müzesi ve çocuk oyun alanları bulunmaktadır (Boyacı 2010).

Şekil 4.42 Arthur Ross Pinetum'dan bir görünüş (Anonim 2012f)

Şekil 4.43 Belvedere Kalesi'nden bir görünüş (Anonim 2012g)

4.5.1.4 Güney kısım

Parkın son parçası olan güney kısımda ise satranç evi, parkın en çekici yönlerinden birisi olan ve 1997 de yeniden açılan hayvanat bahçesi, geniş çim alanlar gibi kullanımlara ve kafelere yer verilmiştir. Bütün bunların dışında parkın genelinde, parkın estetiğine önemli katkıları olan çeşitli temalarda plastik elemanlar (heykeller, çeşmeler vs.) ve 21 adet çocuk oyun alanı bulunmaktadır (Boyacı 2010).

Central Park'ta 3 adet kafe bulunmaktadır. Bunlar, Ballplayers Kafe (Şekil 4.44), Dancing Crane (Şekil 4.45), Kafe ve Merchants Gate Kafe'dir (Şekil 4.46).

Şekil 4.44 Ballplayers Kafe'den bir görünüş (Anonim 2012f)

Şekil 4.45 Dancing Crane Kafe'den bir görünüş (Anonim 2012f)

Şekil 4.46 Merchants Gate Kafe'den bir görünüş (Anonim 2012f)

Parkin ayrıca anıtsal bir özelliği vardır. 1980 Aralık ayında parkın yakınında öldürülen John Lennon'dan sonra park, hala Beatles hayranlarının ilgisini çekmektedir. Şarkıcının her ölüm yıldönümü park kalabalıklaşmakta ve değişik bir manzara ortaya çıkmaktadır (Boyacı 2010).

The Central Park Conservancy'e (1980) göre Central Park bu işlev alanlarından başka barındırdığı büyük bir vadi, kuzey ve güney çayırları, çilek tarlaları, büyük çimen alanları ve yaya sirkülasyon ağı ile ziyaretçileri su kıyılarından, arzın yüksek kayalıklarına değin görsel deneyimler boyunca görülmektedir (Nasuh 1993).

Central Park'a ait bazı fotoğraflar aşağıda sunulmuştur:

Şekil 4.47 Central Park aktiviteleri (Çelikkanat 2011)

Şekil 4.48 Central Park aktiviteleri (Çelikkanat 2011)

Şekil 4.49 Central Park aktiviteleri (Çelikkanat 2011)

Şekil 4.50 Central Park'tan bir görünüş (Çelikkanat 2011)

Şekil 4.51 Central Park'tan bir görünüş (Çelikkanat 2011)

Central Park'ta yer alan kullanımlar, işlevlerine göre aşağıda, çizelge 4.5'de verilmiştir:

Çizelge 4.5 Central Park'ta yer alan kullanımlar

N O	REKREASYONEL TESİSLER VE AKTİVİTELER	BİLİMSEL VE EĞİTSEL TESİSLER VE AKTİVİTELER	SOSYAL VE KÜLTÜREL TESİSLER VE AKTİVİTELER	İŞLETME TESİSLERİ	HİZMET TESİSLERİ	
1	Buz Pateni Pisti	Kuş Gözlem Alanları (Belvedere Kalesi)	El Sanatları Kursları	Kafeler	Park Yönetim Binası	
2	Great Hill		Sosyal ve entelektüel paylaşımın sağlanmasını amaçlayan; konusu, katılımcıları ve aktiviteleri sürekli değişen kurslar	Restoranlar	Tuvaletler	
3	Conservatory Bahçesi	Basketbol, Buz Pateni Kursları		Büfeler	Otoparklar	
4	Spor Alanları	Vahşi yaşamda hayatta kalabilme kursları		Parkın tarihçesi, tasarımı ve ekolojisinin anlatıldığı yürüyüş turları		
5	Tenis Kortları					
6	Bisiklet Yolları		Takım çalışması kursları			
7	Kayakçı İskelesi		Gençlere ve çocuklara çevre eğitimi kursları			
8	Balık Tutma İskeleleri	Arthur Ross Pinetumu	Festivallere olanak sağlayan Charles A. Dana Discovery Center			
9	At Binme Alanları					
10	Uçurtma Uçurma					
11	Bowling ve Kriket	Konser Alanları	Tiyatro ve Opera			
12	Yüzme Havuzu					
13	Rezervuar	Hayvanat Bahçesi				
14	Çim Alanlar					

4.5.2 Değerlendirme

Central Park'ın tasarım anlayışı, kent parkında yer alan kullanımlar açısından incelediğinde, parkın tüm kullanımları bünyesinde barındırdığı görülmektedir. Parkta var olan kullanımlar sürdürülebilir niteliktedirler. Bu durum kent parklarının varlıklarını devam ettirebilmeleri için çok önemlidir. Bu nedenle Central Park, kent parkı kavramını bütünüyle yansıtan bir park olup, dünyadaki sayılı “kent park” örneklerinden biridir.

Central Park'ın, ülkemizde örnek olarak incelenen kent parklarından en önemli farkı ise; içerisinde daha çok sanat ve kültüre yönelik yapıların bulunduğu, ancak çok az ticari işletmenin yer aldığı bir park olmasıdır.

4.6 Hyde Park

Adını Hyde malikânesinden alan park, 140 ha büyüklüğündedir. VII. Henry dönemine kadar manastır arazisi olarak kullanılmıştır. 1536'da kraliyet parkı olmasıyla birlikte arazinin bir kısmı askeri, bir kısmı da av amacıyla değerlendirilmiştir. 1635 yılında I. Charles tarafından halka açılan parkta önemli olayların kutlamaları yapılarak topluma kazandırılmıştır (Chadwick 1966, Oğuz 1998).

Park'ın özel bir tarihî veya estetik karakterinin olmamasının yanı sıra diğer parklardan farklı bir etkiye sahiptir. Hyde Park uzun yıllar boyunca çok büyük baskı altında olmasına rağmen zamana karşı direnmiştir. Londralılara günlük yaşamın baskısından kaçışlar için olanak yaratmış olan park, İngiliz kırsal çevresinin ulu ağaçlarını, geniş çim alanlarını ve su yüzeylerini, kullanıcıların yakınına getirerek onların ruh ve beden sağlığını korumayı amaçlamaktadır. Hyde Park'ta benimsenen Londra Parkı düşüncesiyle, kalabalık caddelerden kurtulma duygusunu verecek hayallerdeki mekânın yaratılması istenmiştir. Bu mekânın tasarımı için üç koşul belirlenmiştir. Bu koşullar: Ağaçların karmaşıklığı ve sınırların gizlenmesiyle gizem duygusu, parkın her noktasında göğe doğru yükseliş duygusu ve yeterli büyüklükte su yüzeyi kullanarak gökyüzünün yeryüzüyle birleştiği izlenimini yaratmaktır (Chadwick 1966, Oğuz 1998).

Chadwick'in (1966) belirttiğine göre; Hyde Park, Londralılara gün boyu oturma, kitap okuma, sohbet etme, yaklaşık 3 ha'lık olan gezinti yolunda yürüyüş, çim alanlar üzerinde geniş oyun alanları, vb. olanaklar sunmaktadır. Parkın en orijinal köşelerinden biri kuzeydoğu köşesindeki serbest konuşma kürsüsüdür. Bu alan çok sayıda ziyaretçiyi parka çekmektedir. Hyde Park yalnızca İngiltere'nin değil belki de dünyanın en yoğun alışveriş merkezlerinden birine yakın olmasına karşın bütün kullanıcılarına sükûnet ve rekreasyon olanağı verebilmektedir (Oğuz 1998).

4.6.1 Hyde Park'ta yer alan kullanımlar

Hyde Park'ta, park ziyaretçilerinin hizmetine sunulan kullanım alanları aşağıda sıralanmıştır:

4.6.1.1 Kensington bahçeleri

Birçok rekreasyonel faaliyete ev sahipliği yapan Kensington Bahçeleri, ziyaretçileri tarafından yoğun ilgi görmektedir. Kensington Sarayı'nın da içinde bulunduğu Kensington Bahçeleri, yürüyüş, dinlenme, koşu gibi birçok rekreasyonel faaliyet imkânı sunmaktadır (Şekil 4.52-4.53).

Şekil 4.52 Kensington bahçelerinden bir görünüş (Anonim 2012h)

Şekil 4.53 Kensington bahçelerinden bir görünüş (Anonim 2012i)

4.6.1.2 Serrpentine gl

1730 yılında yapılmış olan Serrpentine Gölü 11 hektar byklgndedir (şekil 4.54-4.55). Yüzme, kürek çekme gibi rekreasyonel faaliyetlerin yanı sıra birçok flora ve faunanın barındığı gölde ziyaretçiler, ekolojik gözlem yapma imkânı da bulabilmektedirler.

şekil 4.54 Serrpentine glnden bir görünüş (Anonim 2012g)

şekil 4.55 Serrpentine glnden bir görünüş (Anonim 2012g)

4.6.1.3 Serpentine galerisi

Serpentine Galerisi, Hyde Park'ın Kensington Bahçeleri bölgesinde yer alan bir sanat galerisidir (Şekil 4.56). Odak noktası modern ve çağdaş sanatlar olan Serpentine Galerisi, bu bağlamda Londra'nın en popüler ziyaret merkezlerinden birisidir. Düzenlenen sergiler, eğitim çalışmaları, mimarlık etkinlikleri ve kamuya açık programlar senede yaklaşık 750.000 ziyaretçiyi kendisine çekmektedir. Tüm bu etkinlikler halka açık olup, ücretsizdir (Anonim 2012g).

Şekil 4.56 Serpentine Galerisi'nden bir görünüş (Anonim 2012g)

4.6.1.4 Prenses Diana anıtı

Prenses Diana anısına yapılan anıt 6 Temmuz 2004 tarihinde açılmıştır. Anıt ziyaretçilere dinlenme imkânı sunmaktadır. Anıt'ın ziyaretçiler tarafından en beğenilen özelliği, anıt kenarına oturup ayaklarını suya sokabilmelerine yöneticilerin izin vermesidir (Şekil 4.57-4.58).

Şekil 4.57 Prenses Diana Anıtı'ndan bir görünüş (Anonim 2012k)

Şekil 4.58 Prenses Diana Anıtı'ndan bir görünüş (Anonim 2012j)

4.6.1.5 Wellington müzesi

1778 yılında yapımı tamamlanan Wellington müzesi, sanat galerisi ve müze olarak kullanılmaktadır. Binanın bir bölümünde Wellington 8. Dükü halen ikamet etmektedir (Şekil 4.59).

Şekil 4.59 Wellington Müzesi'nden bir görünüş (Anonim 2012m)

4.6.1.6 Konuşmacı köşesi

Hyde Park'ın en çok kullanılan alanıdır. İnsanlara her türlü konuda konuşma fırsatı sağlayan alan, özellikle pazar günleri yoğun olarak kullanılmaktadır (Şekil 4.60).

Şekil 4.60 Konuşmacı köşesinden bir görünüş (Anonim 2012n)

4.6.1.7 Kafeler

- **Serpentine kafe**

Serpentine Gölü kıyısında bulunan kafe ziyaretçilere, yeme-içme vb. rekreasyonel faaliyet imkânı sunmaktadır (Şekil 4.61).

Şekil 4.61 Serpentine Kafe'den bir görünüş (Anonim 2012o)

- **Lido kafe ve yüzme havuzu**

Her yaştan kullanıcıya çeşitli imkânlar sunan yüzme havuzu, içinde bulunan kafesi ve bariyerle ziyaretçileri kendine çekmektedir (Şekil 4.62).

Şekil 4.62 Lido Kafe'den bir görünüş (Anonim 2012g)

- **Tenis Kafe**

Şekil 4.63 Tenis Kafe'den bir görünüş (Anonim 2012k)

Hyde Park'a ait bazı fotoğraflar aşağıda sunulmuştur:

Şekil 4.64 Hyde Park'tan bir görünüş (Anonim 2012g)

Şekil 4.65 Hyde Park'tan bir görünüş (Örmeci 2012)

Şekil 4.66 Hyde Park'tan bir görünüş (Örmeci 2012)

Şekil 4.67 Hyde Park çim alan aktiviteleri (Örmeci 2012)

Hyde Park'ta yer alan kullanımlar, işlevlerine göre aşağıda, çizelge 4.6'da verilmiştir:

Çizelge 4.6 Hyde Park'ta yer alan kullanımlar

NO	REKREASYONEL TESİSLER VE AKTİVİTELER	SOSYAL VE KÜLTÜREL TESİSLER VE AKTİVİTELER	BİLİMSEL VE EĞİTSEL TESİSLER VE AKTİVİTELER	İŞLETME TESİSLERİ	HİZMET TESİSLERİ
1	Kensington Bahçesi	Wellington Müzesi	Kuş gözlemi (Serpentine Gölü)	Kafeler	Park Yönetim Binası
2	Serpentine Gölü	Serpentine Sanat Galerisi		Restoranlar	Tuvaletler
3	Piknik Alanları			Büfeler	Otoparklar
4	Çim Alanlar				
5	Kayıkçı İskeleleri				
6	At Binme Alanları				
7	Futbol, Kriket, Beysbol, Sahaları				
8	Bisiklet Yolları				
9	Paten Pisti				
10	Kaykay				
11	Yürüyüş Yolları				
12	Koşu Parkurları				
13	Yüzme Havuzu				
14	Tenis Kortları				
15	Bowling				
16	Prences Diana Anıtı				

4.6.2 Değerlendirme

Hyde Park'ın tasarım anlayışı, kent parkında yer alan kullanımlar açısından incelediğinde, parkın tüm kullanımları bünyesinde barındırdığı görülmektedir. Parkta varolan bu kullanımlar sadece varolmakla kalmayıp sürekli canlı tutulmaktadır.

Hyde Park'ın ülkemizde örnek olarak incelenen kent parklarından en önemli farkı ise; özgürlük anlayışının yansıtıldığı bir kullanım olan serbest kürsü gibi bir kullanımı bünyesinde barındırması ve çok uzun yıllardır, başlangıçtaki yapısının bir değişikliğe uğramadan günümüze kadar gelebilmesidir.

5. SONUÇ

İncelenen kent parklarında yer alan kullanımlar, işlevlerine göre sınıflandırıldıklarında aşağıdaki çizelgeyi meydana getirmektedirler:

Çizelge 5.1 Kent parklarında yer alan kullanımlar

	REKREASYONEL TESİSLER	BİLİMSEL VE EĞİTSEL TESİSLER	SOSYAL VE KÜLTÜREL TESİSLER	İŞLETME TESİSLERİ	HİZMET TESİSLERİ
GENÇLİK PARKI	VAR	YOK	VAR	VAR	VAR
GÖKSU PARKI	VAR	YOK	YOK	VAR	VAR
HARİKALAR DİYARI	VAR	YOK	VAR	VAR	VAR
ALTIN PARK	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
CENTRAL PARK	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
HYDE PARK	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR

Ankara ölçeğinde incelenen kent parklarına bakıldığında; rekreasyonel tesislere yer verildiği fakat bilimsel ve eğitsel tesislere yer verilmediği görülmektedir. Altınpark dışında incelenen hiçbir parkta bilimsel ve eğitsel tesise rastlanılmamıştır. Rekreasyonel ihtiyaçların mutlak karşılandığı, sosyal-kültürel ve bilimsel-eğitsel ihtiyaçların geriplanda bırakıldığı kent parkı örnekleri Ankara'nın kent parkı tasarım anlayışını bir açıdan ortaya koymaktadır.

Diğer bir açıdan bakıldığında; ülkemizdeki kent parklarındaki yeme-içme ile ilgili işletme tesislerinin, dünyadaki örneklerine oranla çok sayıda olduğu tespit edilmiştir. Bu tesislerin çok sayıda olması, parkın kent parkı işlevini kaybederek, ticari amaçlar uğruna tesis edilmiş bir park yapısının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Aşağıdaki çizelgede çalışma alanı olan kent parklarının büfe, çay bahçesi, kafe ve restoran sayılarına yer verilmiştir:

Çizelge 5.2 Kent parklarının büfe, çay bahçesi, kafe ve restoran sayıları

PARK	ALANI (m²)	BÜFE+KAFFE+ÇAY BAHÇESİ+RESTORAN SAYISI
HARİKALAR DİYARI	1.320.000	44
GENÇLİK PARKI	275.000	41
ALTINPARK	640.000	24
GÖKSU PARKI	510.000	17
CENTRAL PARK	3. 410.000	12
HYDE PARK	1. 400.000	8

İncelenen kent parklarının yeşil alan, yapısal alan ve su yüzeyi miktarları aşağıda sunulmuştur (Çizelge 5.3).

Çizelge 5.3 Kent parklarının yeşil alan, yapısal alan ve su yüzeyi miktarları

PARK	YEŞİL ALANI (m²)	YAPISAL ALANI (m²)	GÖLET ALANI (m²)	TOPLAM (m²)
HARİKALAR DİYARI	650.000	578.000	92.000	1.320.000
GENÇLİK PARKI	107.000	122.200	45.800	275.000
ALTINPARK	455.800	151.500	32.700	640.000
GÖKSU PARKI	250.000	120.000	140.000	510.000
CENTRAL PARK	1.580.000	1.400.000	430.000	3. 410.000
HYDE PARK	1.110.000	130.000	160.000	1. 400.000

Yeşil alan miktarının tüm kent parklarında yüksek olmasına rağmen; insan-yeşil alan ve insan-yapısal alan dengesi sağlanamadığı için sert zeminler ve binalar çok daha fazla algılanmaktadır. Bu durum kent parklarında istenmeyen bir durumdur.

Tüm bu sonuçlar, Ankara ölçeğinde incelenen kent parklarında, yapılaşmanın yüksek olması sonucunda, daha çok eğlenceye dayalı bir tasarım anlayışının hakim olduğunu göstermektedir.

Kent parkları, özellikle kent insanı için nefes alma boşluklarıdır. Kent insanının zihinsel ve fiziksel olarak kendini yenilediği alanlardır. Bu nedenle bu alanları, kent parkları işlevlerini ve kullanımlarını göz önünde bulundurarak tasarlamak ve planlamak son derece önemlidir. Bu alanların sürdürülebilirliği de en az tasarım ve planlama süreci kadar büyük önem taşımaktadır. Sürdürülebilirliğini yitirmiş bir kent parkı yok olmaya mahkumdur. Bu nedenle kent parkları tasarlanırken o parkta hangi faaliyetlere ve tesislere yer verileceği ve tüm bu tesis ve aktivitelerin sürdürülebilirliğinin nasıl sağlanacağı önceden düşünülmelidir.

Ülkemiz dışındaki kent parkları ile karşılaştırma yapıldığında, eğlence amaçlı tasarlanan kent parklarımıza karşın, incelenen dış örneklerde dinlenme ağırlıklı bir tasarım anlayışının baskın olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum toplum isteklerinden kaynaklanmış olabilir. Ancak tasarımcının toplumun davranış biçimlerini belirleyen bir yapıda olması gerekmektedir. Bu nedenle ticarileşen parklarımız yerine yeni bir anlayışla, gelişmiş bir toplum olmanın gereği olarak dinlenmeye daha çok yer veren park tasarımlarının geliştirilmesi gerekmektedir.

Kent plancılarımızın daha geniş alanlarda kent parkları yapabilecek alanları oluşturması, Peyzaj Mimarlarının ticarileşmeyen ve sosyal yararın ön plana çıktığı anlayışla tasarım yapmaları, bu çalışmanın sonucunda söylenebilecek son noktayı oluşturmaktadır.

KAYNAKLAR

- Anonim. 2012b. Web Sitesi: <http://www.gazeteler.ankara.edu.tr>, Erişim Tarihi: 02.05.2012.
- Anonim. 2012f. Web Sitesi: <http://www.centralpark.nyc.org>, Erişim Tarihi: 03.05.2012.
- Anonim. 2012g. Web Sitesi: <http://www.tr.wikipedia.org>, Erişim Tarihi: 03.05.2012.
- Anonim. 2012h. Web Sitesi: <http://www.attractionlondon.org>, Erişim Tarihi: 03.05.2012.
- Anonim. 2012i. Web Sitesi: <http://www.bugbog.com>, Erişim Tarihi: 09.05.2012.
- Anonim. 2012j. Web Sitesi: <http://www.golondon.about.com>, Erişim Tarihi: 09.05.2012.
- Anonim. 2012k. Web Sitesi: <http://www.londonphoto.me.uk>, Erişim Tarihi: 09.05.2012.
- Anonim. 2012m. Web Sitesi: <http://www.victorianweb.org>, Erişim Tarihi: 09.05.2012.
- Anonim. 2012n. Web Sitesi: <http://www.urban75.org>, Erişim Tarihi: 10.05.2012.
- Anonim. 2012o. Web Sitesi: <http://www.seyeneco.com>, Erişim Tarihi: 10.05.2012.
- Anonim. 2012p. Web Sitesi: <http://www.ankara.bel.tr>, Erişim Tarihi: 10.05.2012.
- Anonim. 2012r. Ankara Büyükşehir Belediyesi, Çevre Koruma Daire Başkanlığı, Göksu Park Proje Dosyası, Ankara.
- Anonim. 2012s. Web Sitesi: <http://trailtramps.blogspot.com>, Erişim Tarihi: 10.05.2012.
- Anonim. 2013a. Web Sitesi: <http://www.anfaaltinpark.com.tr>, Erişim Tarihi: 08.04.2013.
- Anonim. 2013b. Web Sitesi: <http://www.harikalardiyari.net>, Erişim Tarihi: 20.04.2013.
- Arslan, M. 1999. 3–6 Yaş Grubu Çocukların Gelişimine ‘Çocuk Oyun Alanları’ Tasarımının Yeri, Ankara Üniversitesi.
- Ataturay, R. 1993. Ankara kenti yeşil alanlarında su yapıları ve yakın çevrelerinde peyzaj planlama esasları üzerine bir araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.

- Ateş, T. 1985. Ankara Kenti Yeşil Sisteminin Planlamasında Mogan Gölü-Akköprü Arasındaki Göl-Akarsu Sistemi Çevresine İlişkin Potansiyel Ağırlığın Saptanması ve Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma, Doktora Tezi, A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.
- Baydar, N. 1938. Ankara Gençlik Parkını Yapıyoruz. Ankara.
- Boyacı, E. 2010. Ülkemizde Kent Parkı İşlevlerini Belirleyen Etmenler, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.
- Civan, N. 2003. Kent Parklarının Planlanmasında Coğrafi Bilgi Sisteminin Kullanılması, Ortaköy Vadisi Örneği, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çağlar, N. 1986. 1923-1943 Dönemi Ankara Kenti Açık ve Yeşil Alanları ve Bugünkü Durumları Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.
- Dil, M. 2004. İstanbul'un Yeşil Alan Sisteminin Planlama Kriterleri Açısından Önemi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ertekin, N. 1992. Yeşil Alan Olarak İzmir İçin Önemi Olan Kültürpark'ın Bitki Varlığının Saptanması, Korunması ve Geliştirilmesi Üzerine Araştırmalar, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İzmir.
- Gold, S. M. 1980. Recreation Planning and Design. McGraw Hill. USA.
- Lynch, K. 1981. A Theory of Good City Form, Massachusetts Institute of Technology, USA.
- Memlük, Y.1995. Susuz Köy Göleti Çevre Değerlendirme Raporu, Yenimahalle Belediye Başkanlığı, Yayınlanmamış Danışman Raporu.
- Nasuh, D. 1993. Kent Parklarının Nitelikleri ve Ankara Örneğinde İrdelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.
- Oğuz, D. 1998. Kent Parkı Kavramı Yönünden Ankara Kent Parklarının Kullanım Olgusu Üzerine Bir Araştırma, Doktora Tezi, A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.
- Özkır, A. 2007. Kent Parkları Yönetim Modelinin Geliştirilmesi, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.

- Öztan, Y. 1993. “Altınpark’ın Öyküsü”, Ankara Söyleşileri, TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Yayınları, s 67-73, Ankara.
- Polat, A. T. 2001. Kent Parkı Kavramı ve Konya İçin Örnek Bir Çalışma, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Sağdıç, O. 1993. Bir Zamanlar Ankara, Büyük Şehir Belediyesi Yayını, Ankara.
- Sarıkaya, M. 2007. Göksu Parkı’nın (Eryaman-Ankara) Mevcut Kullanımı Ve Kullanıcı Beklentilerinin İrdelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.
- Tokcan, Ö. ve Perçin, H. 1991. Ankara Kenti’nin açık ve yeşil alan sistemi için önemli bir katkı, Peyzaj Mimarlığı Dergisi, (Sayı: 29).
- Tokcan, Ö. 1993. “Altınpark” Ankara Söyleşileri, TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Yayınları, s62-66, Ankara.
- Topaloğlu, S. 2007. Ankara Harikalar Diyarı Kent Parkı’nın Tema Park Kavramı Kapsamında İrdelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Zonguldak.
- Uludağ, Z. 1998. 75 Yılda Değişen Kent ve Mimarlık: Cumhuriyet Döneminde Rekreasyon ve Gençlik Parkı Örneği, Türk Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Yenioğlu, F. 2010. Kent Parklarında Aydınlatma Elemanlarının Kullanımının Peyzaj Mimarlığı Açısından İrdelenmesi: Ankara-Altınpark Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Bartın.
- Zaloğlu, A.2006. Ankara Kent Parklarında Suyun Gösteri Elemanı Olarak İrdelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Ruhugül Özge OCAK
Doğum Yer : Ankara
Doğum Tarihi :13.04.1986
Medeni Hali : Bekâr
Yabancı Dili : İngilizce

Eğitim Durumu

Lise : Eryaman Lisesi (Yabancı Dil Ağırlıklı) (1999-2003)
Ön Lisans : Ankara Üniversitesi Kalecik Meslek Yüksekokulu Peyzaj Bölümü
(2004-2006)
Lisans : Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü
(2006-2010)
Yüksek Lisans: Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı
Anabilim Dalı (Eylül 2010-Ocak 2014)

Çalıştığı Kurumlar

Çamlıkaya Çiçekçilik Ltd. Şti. (2005-2007)
Umut Turizm Tasarım San. ve Tic. Ltd. Şti. (2011-2013)